

บทเล่กา

เรื่อง

พญาราชวงศ์

กับ

สามตั่วเสวก

พระราชันนิพนธ์ของ

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทพร

มหาวิริราวุธ

พระมหากษัตริย์เจ้าแผ่นดินสยาม

ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานแต่

เจ้าจอมสุวิทนา

เพื่อแจกในงานฉลองวันเกิด

ณวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

เจ้าจอมสุวัฒนาฯ มีงานฉลองอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน, พ.ศ. ๒๔๖๑, จึงปรารถนาที่จะใคร่พิมพ์หนังสือขึ้นเพื่อเป็นอนุทิศและนิคมผล, และมีความปรารถนาจะใคร่ได้หนังสือที่ข้าพเจ้าแต่งเอง. ข้าพเจ้าตรวจดูเห็นว่า มีอยู่เรื่องหนึ่งซึ่งยังมีใครไม่เคยพิมพ์, คือบทเสภาเรื่อง “พญาราชวงส์”; แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องสั้น ข้าพเจ้าจึงได้เลือกเอาบทเสภาอีกเรื่องหนึ่ง, ซึ่งไม่เคยพิมพ์ครั้งหนึ่งแล้วเป็นเล่มเล็ก ๆ และไม่รู้แพร่หลายนัก, คือเรื่อง “สามัคคีเสวก” มาแต่งลงข้างท้ายสมุดเล่มนี้ด้วย.

เรื่อง “พญาราชวงส์” นั้น ข้าพเจ้าได้เอาเรื่อง “โอเท็ดโล” ของเชกส์เปียร์เป็นหลัก, แต่แต่งเป็นบทละครตอนนอกอย่างไทยเราและแปลงนามบุคคลในเรื่องเป็นไทยทั้งหมด; เช่นเจ้าเมืองเวนิสแปลงเป็น “สมเด็จพระวิกรมราชสีห์”, โอเท็ดโลแปลงเป็น “พญาราชวงส์”, เค็สเคโมนาแปลงเป็น “บัวผัน”, เมืองเวนิสแปลงเป็น “กรุงศรีวิชัย”, เกาะไซปรัสแปลงเป็น “เกาะมตะกา” เป็นต้น. บทละครเรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้แต่งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๔, และได้แต่งแต่ต้นจนจบเรื่องตามของเดิม แต่ได้เคยออกโรงเล่นละครคนเพียง ๒ ตอน, คือตอนที่ ๑ ตั้งแต่บัวผันหนีจากบ้านบิดาไปบ้านพญาราชวงส์ จนถึงสมเด็จพระวิกรมทรงกตสันความ, และตอนที่ ๒ ตั้งแต่พญาราชวงส์ยกทัพจากศรีวิชัยไปปราบโจรสลัดแล้วไปเกาะมตะกาและม้งานฉลอง. ส่วนตอนต่อจากนั้น, ซึ่งกล่าวถึงหมั้นศรีวิชัย (อียาโก) ก็คงลุล่วงให้พญา

ราชวงศ์สัน (โฮทิลโล) แดกกันกับขุนไกรพลพ่าย (คัสสียอ), แล้ว
 เกิดหึงตั้งสงสัยว่าขั้วฉิน (เค็สเคโมนา) เป็นซู้กัซขุนไกร, จนพญา
 ราชวงศ์สันฆ่าขั้วฉินและฆ่าตนเองเป็นทาสคนนั้น, ยังมีใครเคยออกโรงเล่น
 เลย, เพราะเนื้อเรื่องตอนนี้ออกกระตือ ๆ กันว่าเป็นอุประมาศดล ใช้เล่น
 ในงานมงคลไม่เหมาะ. ตอนท ๑ แดท ๒ ใครเคยออกงานหลายครั้ง
 หลายแห่งแล้ว, มีผู้รู้จักกันมาก.

ส่วนบทเสภา นั้น ข้าพเจ้าได้แต่งขึ้นภายหลัง, โดยดัดแปลงบท
 ละคอนให้เหมาะแก่ที่ระซี้เป็นเสภา, และแต่งบทส่งลำเต็มขึ้นใหม่ข้าง.
 บทเสภาได้แต่งไว้เริ่มแต่พญาราชวงศ์สันปรารถนการจะไปรบและคิดชิง
 ขั้วฉิน จนถึงยกทัพและเรือออกเคียวทะเลเท่านั้น, เพราะตอนระซี้ใช้
 ซี้เป็นเสภาก็คงไม่เพราะหรือเขาทะเล. บทเสภา "พญาราชวงศ์สัน" นั้น
 ใครเคยใช้ซี้ในเมื่อม้งงานเลี้ยงหลายคราวแล้ว, และซี้เวลาข้าพเจ้า
 ทรงเครื่องใหญ่ (คัคคิม) ด้วยเสมอ ๆ.

เหตุที่จะแต่งบทเสภา "สามัคคีเสวก" นั้นคือ เมื่อข พ.ศ. ๒๔๕๗,
 เมื่อข้าพเจ้าออกไปพักผ่อนอิริยาธยอยู่ที่พระราชวังสนามจันทร์, ได้มี
 ข้าราชกาารในราชสำนักผลัดเปลี่ยนกันรับอาหารเลี้ยงกันทุก ๆ วันเสาร์,
 และเมื่อเลี้ยงแล้วมักจะมิระใครดกันเล่นอย่าง ๑. โดยมากผู้เลี้ยงได้หา
 ภาพยนต์ไปฉายดู, และได้ดูหลาย ๆ วันเสาร์ติด ๆ กัน ก็พากันออก
 เยอ จึงได้คิดเปลี่ยนเป็นการเล่นอย่างอื่น ๆ ข้าง. ครั้นเมื่อจวนระถึง
 คราวที่เจ้าพระยาอรรณมาธิภรณ์มาธิภคจกเลี้ยง, เจ้าพระยาอรรณมาได้ขอ

ให้ข้าพเจ้าคิดหาการเล่นสักอย่าง ๑, ข้าพเจ้าจึงได้คิดผกกระทำ "สามัคคี

เสวก” ขึ้น. รัชชาก็กล่าวไว้ได้เล่นตามแบบใหม่เป็นครั้งแรก, กล่าวคือ
ไม่มีบัตรขงเลย, มีแต่หน้าพาทย์ประกอบกับท่าระบำเท่านั้น. คราว
รำฟงชนว่า ในเวลาพักระหว่างตอนแห่งระบำนั้น, ครั้นจะให้พิณพาทย์
บรรเลง พิศพาทย์นั้นก็ไต่คืบเห็นเห็นทยอยตลอดเวลาที่เล่นระบำ, ควร
ให้พิณพาทย์ไต่พอกทยอยเห็นอย่าง, ข้าพเจ้าจึงตกลงแต่งบทเสภา
สำหรับขั้วระหว่างตอน. บทเสภาใหม่พจนโดยถ้วนสำหรับให้ทันแจก
พร้อมกับโยธแกรมในคืนวันทีเล่นระบำ, และบทคนฉวยที่พิมพ์แรกนั้น
ก็ออกกระระจิดกระวายไปเสียมากแล้ว, ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสเพื่อ
พิมพ์รวมไว้ ในสมุดเล่มนี้ด้วย. ส่วนวิธีแสดงระบำ “สามัคคีเสวก” นั้น
ยังมีไต่เคยพิมพ์เลย, ข้าพเจ้าจึงเก็บเอามารวมพิมพ์สลับกับบทเสภา
นี้ด้วย, เพื่อผู้ที่เข้าใจในวิธีการเล่นละครตอนจะได้ทราบว่ระบำนั้นเล่น
อย่างไร.

ในเมื่อรวบรวมบทเสภาทั้ง ๒ เรื่องนี้สำหรับจะส่งไปพิมพ์ ข้าพเจ้า
ได้มีโอกาสแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดยบทกลอนบ้างก็ได้ขึ้น.

อนึ่งในทันข้าพเจ้าขอแสดงไว้ว่า พระยาประสารศรีวิศุทธิ์ (แปลก
ประสารศุทธิ์) ได้เป็นผู้ช่วยแนะนำข้าพเจ้าในการวางลำที่ใช้ลงในเสภา
เรื่อง “พญาราชวงษ์” และวางหน้าพาทย์ต่าง ๆ ในระบำ “สามัคคี
เสวก”, กับพระยาอนันตสารสินจิตรกร (จันทร์ จิตรกร) ได้เขียนภาพ
ประกอบเรื่องในสมุดเล่มนี้, ข้าพเจ้าจึงขอขอบใจข้าราชการทั้งสองนี้
เป็นอันมาก. ส่วนพระยานัฏกานันท์ (ทองคำ สุวรรณภารต) ก็ควร
ได้รับความขอบใจด้วยอีกคน ๓, เพราะว่า, ถึงแม้จะมีได้มีส่วนช่วย

๗

เหลือในการที่ให้มีหนังสือขึ้นโดยตรงก็จริง, แต่ก็ได้เป็นผู้ช่วยคิด และผสมทำระบำให้เป็นไปสมประสงค์ของข้าพเจ้าอย่างดี.

ในที่สุดข้าพเจ้าหวังใจว่า ท่านผู้ได้รับและได้อ่านหนังสือนี้จะช่วย กันแม่เมตตาจิต อำนวยพรให้แก่เจ้าจอมสุวัฒนา, ผสมกับถ้อยคำ ที่ข้าพเจ้าอำนวยการ ถึงต่อไปนี้ :-

๑ ขอเกษะพระคุณแห่งตรีรัตน	คุ้มสุวัฒนาเฉลิมศรี
ไปรทบัณฑิตสารพัดสวัสดิ์	พร้อมพระพรทั้งสี่ทวีคุณ
ขออายุยืนไปและไร้โรค	เสวิมโศลกโชคคือยามีสัญญ
ขอวรรณะเรื่องรองผ่องไพบุลย์	เหมือนแสงสุริยส่องงามยามอุทัย
ขอสุขของงอยู่มีริ้วาย	โคกสลายทุกซาอย่างกรายใกล้
ขอพลพริ้งพร้อมประนอมใน	กายและใจว่าเรียงบรรเทิงดี
ยศงมียงยวคอย่าชวคยศ	ศรีสง่าปรากฏอย่างหมกศรี
เกี่ยวคิคุณเผยแผ่แพร่เกียรติ	เจริญล้วนมवलทวิเจริญเทอญ ฯ

น. ๒๒๖

พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน, ในพระบรมมหาราชวัง,
วันที่ ๓๓ มกราคม, พ. ศ. ๒๔๖๗

07/01/2536

เจ้าจอมสุวัฒนา

↓
สารบาวิ

คำนำ	หน้า	ก
<u>กลอนอำนวยพรแก่เจ้าจอมสุทันนา</u>	”	ข

พญาราชวงศ์

ขอพระเกียรติสมเด็จพระวิกรม	หน้า	๓
กล่าวถึงเกิดมีโรสลัก	”	๓
กล่าวถึงพญาราชวงศ์รักกับนางบัวผัน	”	๒
นายขวัญชอกข่าวเรื่องนางบัวผันว่าระตามมา	”	๓
พญาราชวงศ์ชมเชยนายขวัญ	”	๓
นายขวัญรีบใช้ไปรับนางบัวผัน	”	๓
กล่าวถึงนางบัวผันไล่คนใช้แล้วลงไปสวน	”	๓
<u>ส่งลำพม่าห้าท่อน</u> : “ เกริพลงทางคมและชมชื่น ๆ ล ๆ ”	”	๕
นางบัวผันใช้ให้นางมาลัยไปคุนายขวัญ	”	๕
นางมาลัยพุกเข้านางบัวผัน	”	๕
นางบัวผันตอบนางมาลัยแสดงความค้ำใจ	”	๖
นางมาลัยปล่อยนางบัวผันแล้วไปเรียกนายขวัญ	”	๖
นายขวัญพุกกับนางมาลัยเตือนให้รีบไป	”	๖
นางมาลัยเรียกนางบัวผันมาพุกกับนายขวัญ	”	๗
นางบัวผันออกมาพุกกับนายขวัญแล้วพากันออกากบ้าน	”	๗

สั่งลำจวนเขี้ยวยาว: “ เหลือบวตลังแกตุงซึ่งเคหา ๆ ล ฯ ”	๖๖	๗
พญาราชวังสันคือนริบและพุกเกียวนางบัวผัน	๖๖	๗
นางบัวผันพุกคอบเขี้ยว	๖๖	๗
พญาราชวังสันพุกพ้อ	๖๖	๗
นางบัวผันพุกคอบแสดงความรัก	๖๖	๗
พญาราชวังสันแสดงความรัก	๖๖	๑๐
สั่งลำพระอาทิตย์ซึ่งดวง: “ เรือย ๆ ภูมวินบินว่อน ๆ ล ฯ ”	๖๖	๑๐
กล่าวถึงหมื่นศรีสิทธิการกิจของราชพญาราชวังสัน, ไปหานายโชติ	๖๖	๑๓
นายโชติรู้เรื่องบัวผันหนี, โกรธชวนหมื่นศรีช่วยคิดแก้แค้น	๖๖	๑๒
หมื่นศรีแกลังกล่าวมารยา	๖๖	๑๒
สั่งลำสยท ๓ ชั้น: “ ความนนายโชติฟังหมื่นศรี ๆ ล ฯ ”	๖๖	๑๒
หมื่นศรีบอกความจริงแก่นายโชติ	๖๖	๑๓
นายโชติคิดใจ, ลงจากเรือนไปกับหมื่นศรี	๖๖	๑๓
ถึงบ้านพระศรีอัครราช, นายโชติเรียกทนายเอะอะ	๖๖	๑๔
พระศรีอัครราชตกใจคนออกมาตามเรื่อง	๖๖	๑๔
นายโชติพุกเขี้ยวพระศรีอัครราช	๖๖	๑๕
พระศรีอัครราชโกรธขุนนายโชติ	๖๖	๑๕
นายโชติพุกเขี้ยวพระศรีอัครราช	๖๖	๑๕

พระศรีอัครราชศุและไล่ นายโชติ	๑๕
นายโชติทอຍและทำให้เรียกลูกสาวออกมา	๑๖
พระศรีสทังใจ, กลับเข้าไปหาทูลูกสาว	๑๖
หมั้นศรีสทททการเลี้ยงไป	๑๖
คนในบ้านพระศรีคันทนางบัวฉินไม่พบ	๑๗
สั่งล่าต๋อยรูป ๓ ซีน: “รู้คระหนักประจักษ์แจ้งแห่งคดี ๑ ล ๑”	๑๗
นายโชติวิธธาสาจะพาไปตามนางบัวฉิน	๑๗
พระศรีทังใจ, บอกว่าจะยกนางบัวฉินให้นายโชติ, แล้วออกไปตาม	๑๗
นายโชติกระหทัยมีใจที่ระไคนางบัวฉิน	๑๗
สั่งล่าต๋อสงวน: “เมื่อใดได้เป็นคู่อยู่ครองกัน ๑ ล ๑”	๑๗
กล่าวถึงนายขวัญออกมาร้องตามกลางถนน	๑๘
หมั้นศรีสทททการเข้าทนนนายขวัญ	๑๘
นายโชติบอกพระศรีว่านางบัวฉินมาอยู่บ้านพระบาราขวังสัน	๒๐
พระศรีอัครราชศุคำพญาราขวังสัน	๒๐
นายขวัญทอຍพระศรี	๒๐
พระศรีค่านายขวัญ	๒๑
พญาราขวังสันออกมาจากในเรือน	๒๑
พระศรีคำพญาราขวังสัน	๒๑
พญาราขวังสันทอຍพระศรี	๒๒
พระศรีคำพญาราขวังสันอีก, และพูดประชดลูกสาว	๒๒

- ส่งลำแพน: “ขอเชิญนางโฉมเฉลาเขาวพา ๆ ล ๆ” ,, ๒๒
- พญาราชवंสขึ้นเคือง, ว่าพระศรีให้ข้าง, และขอกว่าจะเข้าไปเฝ้า ,, ๒๓
- พระศรีตอบว่าจะเข้าไปเฝ้าข้าง, แล้วพานายโชติไป ,, ๒๓
- พญาราชवंสเข้าไปในวัง ,, ๒๔
- กล่าวถึงสมเด็จพระวิกรมเสด็จออกท้องพระโรง ,, ๒๔
- ส่งลำแขกมวญ ๒ ชั้น: “ขุนนางขึ้นชื่อบรรพบุรุษ ๆ ล ๆ” ,, ๒๕
- พญาราชवंสเข้าเฝ้า, สมเด็จพระวิกรมตรัสถามถึงกองทัพเรือ ,, ๒๕
- พญาราชवंสทูลตอบ ,, ๒๕
- สมเด็จพระวิกรมตรัสถึงเรื่อง ไวรสถิต ,, ๒๕
- พระศรีอัครราชหาช่องกราบทูลร้องทุกข์ ,, ๒๖
- สมเด็จพระวิกรมตรัสถามพระศรี ,, ๒๖
- พระศรีกราบทูลกล่าวโทษพญาราชवंส ,, ๒๖
- สมเด็จพระวิกรมมีพระกระตัญถ์ถามพญาราชवंส ,, ๒๗
- พญาราชवंสกราบทูลให้การ ,, ๒๗
- สมเด็จพระวิกรมตรัสโกล่เกลี่ยและเล่าโลมใจพระศรี ,, ๒๘
- ส่งลำพญาโคก ๓ ชั้น: “ไฉวันไฉมิได้ประสพพัทตร์ ๆ ล ๆ” ,, ๒๘
- บรรดาขุนนางเห็นชอบ, แต่พระศรียังก็อยู่ ,, ๒๘
- สมเด็จพระวิกรมทรงครัสว่าพระศรี, แล้วรับสั่งให้ท่านางบัวผัน ,, ๒๘
- ขุนพิเรนทร์รับพระโองการไปตามนางบัวผัน ,, ๓๐
- นางบัวผันไปกับขุนพิเรนทร์, และรำพึงกลาง ,, ๓๐

- ส่งลำนางควรวุญ : “แม่พระองค์ทรงรัชตรีศัประภายใน ๑ ส ๑” หน้า ๓๐
- สมเด็จพระวิกรมมีพระกระทัฏ์ตามนางบัวผัน ๑, ๓๗
- นางบัวผันกราบทูลให้การ ๑, ๓๘
- ส่งตำเขนง : “กระหม่อมฉันจึงเกิดความนิยม ๑ ส ๑” ๑, ๓๙
- สมเด็จพระวิกรมชอบพระฤทธิย์, ครัสขอให้พระศรีขนิยอม ๑, ๓๒
- พระศรีขอไม่ยอม ๑, ๓๒
- สมเด็จพระวิกรมทรงรำคาญ, มีพระกระทัฏ์ตามนางบัวผันอีก ๑, ๓๓
- นางบัวผันกราบทูลตอบพระกระทัฏ์ ๑, ๓๓
- สมเด็จพระวิกรมทรงชมเชยนางบัวผัน, และครัสขอแก่พระศรี ๑, ๓๓
- พระศรีไม่กล้าขัดพระโองการต้องยอม ๑, ๓๓
- สมเด็จพระวิกรมครัสสั่งราชการแก่พญาราชวงษ์สัน ๑, ๓๔
- พญาราชวงษ์สันขอพระราชทานนายขวัญเป็นปลัด ๑, ๓๔
- สมเด็จพระวิกรมโปรดให้นายขวัญเป็นขุนไกรพลพาย, และ
พระราชทานพระแสงอาญาสิทธิ์แก่พญาราชวงษ์สัน, และ
ทรงอำนวยการพระพร. ๑, ๓๔
- ส่งลำครอขจักรวาท : “ศักดิ์ประมุขเพิ่มเฉลิมศักดิ์ ๑ ส ๑” ๑, ๓๕
- สมเด็จพระวิกรมครัสให้นางบัวผันไปด้วยกับสามี, และ
ทรงอำนวยการพระพรแก่นางบัวผัน, แล้วเสด็จขึ้น ๑, ๓๕
- กล่าวถึงการเตรียมยกทัพ, และถึงวันโค่นกษัตริย์ ๑, ๓๖

สั่งลำเทพธัญจน : “เสียดเรไรหิ้ง ๆ ยั้งชวนเคี้ยว ๆ ล ๆ”	หน้า	๓๖
พญาราชวงษ์สนับทึบตั้งนางยิวฉิน	”	๓๗
นางยิวฉินตอขและชอชยาให้หิ้ง	”	๓๗
พญาราชวงษ์สนับทึบแสดงความโล่งใจและลา	”	๓๘
สั่งลำเอกทขอยใน : “ค้อยจะเขื่อนจะเคสอกลงจากเคียง ๆ ล ๆ”	”	๓๘
พญาราชวงษ์สนับทึบอาษาและแค้นตัว	”	๓๙
ชมกระษัตริย์	”	๓๙
สั่งลำกราวใน : “ไต่ถุกยเล็กเกล้าพลยุทธ์ ๆ ล ๆ”	”	๔๐
ถึงท่าเรือ, ทหารกษัตริย์และกัน, ชุนไกรศกสิน	”	๔๐
พญาราชวงษ์สนับทึบชมเชยชุนไกร, แล้วลงเรือและให้สัญญา		
ทัพเรือออกเคียวสู่ทะเล, พญาราชวงษ์สนับทึบคิดถึงภรรยา	”	๔๑
สั่งลำแย้ ๓ ชั้น : “เจ้าอยู่เคียวเปลี่ยออกฟกอนาถ ๆ ล ๆ”	”	๔๒

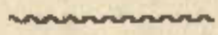
สามัคคีเสวก

ตอนที่ ๑ : กิจการของพระนนท์	”	๔๓
เคียวของแค้นโรง	”	๔๓
เสภา :—		
ขอเคียว ๆ ล ๆ	”	๔๓
ไหว้พระรัตนตรัย	”	๔๓

ญ

ไหว้เทวดา	หน้า	๔๔
กล่าวถึงแสงดวงระบ้า, และกิจการแห่งพระนนท์	,,	๔๕
ระบ้า	,,	๔๖
<u>ตอนที่ ๒: กระจินรมิต.</u>	,,	๔๗
เครื่องแต่งโรง	,,	๔๗
เสภา:—		
กล่าวถึงลักษณะของพระคเณศ	,,	๔๗
กล่าวถึงการสร้างช่าง	,,	๕๐
ระบ้า	,,	๕๓
<u>ตอนที่ ๓: วิศวะกรรมมา</u>	,,	๕๕
เครื่องแต่งโรง	,,	๕๕
เสภา:—		
กล่าวถึงกิจการของพระวิศวะกรรมมา	,,	๕๕
กล่าวถึงช่างเป็นสง่าแก่ชาติ	,,	๕๖
ระบ้า	,,	๕๗
<u>ตอนที่ ๔: สามัคคีเสวก</u>	,,	๖๓
เครื่องแต่งโรง	,,	๖๓
เสภา:—		
กล่าวถึงการที่เสวกควรประพฤติ	,,	๖๓

กล่าวถึงประโยชน์แห่งความสามัคคี	หน้า ๒๑
กล่าวถึงโทษแห่งการเที่ยวล่ามเลเทเมา	” ๒๓
กล่าวถึงผู้ ^๕ อินทั้งตา ^๕ คชยกราชเสวก, และ ^๕ เคือนให้เสวกรักษา กิริยามรรยาทให้งาม	” ๒๔
ระยำ	” ๒๕
ยตร์ ^๕ อึ้ง :—	
<u>ลำฝรั่งรำเท้า</u> : “ข้าเจ้าเหล่าราชเสวก ๆ ล ๆ”	” ๒๗
<u>ลำสระสุม</u> : “ข้าพระบาทเหล่าราชเสวก ๆ ล ๆ”	” ๒๘

สมเด็จพระปิ่นประภา
 คำรัสสั่งเริ่มการปรามปราย
 ใ้เตรียมทัพพนาว่าไว้พร้อมพรัก

๑ ครานนึ่งพญาราชวงสัน
 เปนทหารเลงชอฎฐา
 แต่ไ้มีนเนนเปนแขกแปลกเพศ
 มีจิตศรัทมิภักดิ์รักไทย
 ครั้นพวกโจรสลัดหัวเหิม
 มีนยกกองกำย่นผนพกคร
 พระผู้ผ่านนครชัยศิลป์
 จึงควสไ้ชวงสันเสนา
 แต่เสนมีจิตพิสวาท
 ถ้าแม่ใ้ภริมายชมนกัน
 คิคแล้วจึงพุกแก่นายขวัญ
 ยคนพระปิ่นพสธา
 สลคที่ระยัคพระโองการ
 พ้อไ้ชวธาฉยนางงาม
 ลูกรักจะคิกกิจโธน
 แม่พ้อไ้ชวธาฉยคภริมาย

แจ้งคคกัทรองพิโรธนัก
 กำรายชัยโจรสลัดกษณ
 เพชไ้ชวธาฉยหูกชัยพาดา ๗

๑๗๓ มยมอชกรรวิกด้นกลา
 ในเขตแคว้นอาณาศรัวิชัย
 เข้ามาสู่อาณาเขตกรุงใหญ่
 นำใจชอศตรงจงรัก
 ริเริ่มก่อการหาญหัก
 หวังจักชวงชิงมละกา
 ลูมีนทรวพิโรธเปนหนักหนา
 ไ้ไปร่ายโจรพาดาในฉยพัตน
 วิกนาฏนึมนองขวฉน
 เพียงสักวันทนงแล้วจะโคลคดา
 ผู้บุตรบุญธรรมเสนาหา
 ท่านไ้ชวธาฉยไปสงคววม
 พระผู้ผ่านแวงแคว้นแควนสาม
 จะคชงเรทรวงทราวมสวาทชม
 จึงจะใ้พ้อนประสงคัสม
 แต่คว้งเคยวกัจะกัมีหน้าไปตาย

ช่วยพ่อช่วยเด็กในครานี้
เห็นอยู่แต่ที่ควรถูกชาย

๑๐ ครานี้ นายขวัญผู้ฉลาด
ขออย่าได้วิตกเลยบิดา
ลูกได้มีจดหมายถึงสายใจ
รอพอลงเพลาราตรี
ให้ห่อธนบัตรเข้าของเตรียมพร้อมไว้
คนนราตรีไม่มีเคอ็น

๑๑ ครานี้ ขนพลได้ฟังไซ้
จึงสร่วมกอดลูกเลี้ยงเคียงประคอง
กิจการรอบคอบทุกซอมนัก
ไปเด็กเจ้าวัยไปวัยกัลยา

๑๒ ครานี้ นายขวัญอินกลิ่น
แล้วกราบลาบิดานั่นคลาไคล

๑๓ จะกล่าวถึงขวัญกัลยา
ครันเมื่อได้เวลาสายัณห์
นายขวัญเขาได้มีจดหมาย

พ่อไม่แลเห็นที่จะมุ่งหมาย
ช่วยให้ซ่มสมหมายสักเวลา ฯ

อภิวาทน์ตอบคำพญาว่า
ลูกจะพานางมาในคืนนี้
กำหนดไว้ทั้งมวลถ้วนถ
จะวัยยอคนาวีมาจากเรือน
และชวนนางมาลัยไว้ไปนเพื่อน
คงได้เหมือนเช่นจิตพิทาบอง ฯ

อันดวงใจสันสลดทมห่ม่นหมอง
คนแล้วไม่มีสองเหมือนลูกยา
ใครไม่เหมือนลูกรักของข้า
ให้บิดาได้ซ่มสมใจ ฯ

๑๔ ฟังขนพลจึงระยอหมอบไหว้
ตามคำรับใช้ โดยฉับพลัน ฯ

ลักษณะลำเลิศประเสริฐสรรพ
ให้คิดถึงวังสันเส็น
ชอกเล่าอวยยามาถ้วนถ

(ท่อน ๓) ในสระบัวคายคาค้วยมาลี
บัวไม่มีที่เทียบเปรียบนางบัว

(ท่อน ๔) หอมแก้วกลิ่นพุ่งรุ่งกลิ่น
หอมทราวมสันสรรพางค์นางแก้วกล้ว

(ท่อน ๕) กลิ่นบุหงาพาใจให้ระวี
เหมือนยวนข้อยกไว้มิให้จว ๑

(ขับ.)

๑ ครั้นมาดงย่านกลางแห่งสวนทวี
แม่สาวน้อยร้อยซึ้งบังอร
นางบัวฉันทนงเขารักคือเขาใจ
จงช่วยออกไปมองใต้น้องนิก

อันเป็นที่สำราญตโมสร
มองกูก่อนไม่เห็นใครอยู่ใกล้ซีก
สักคินางมาลัยคนสนธิธ
นายขวัญมาสมคิดแล้วหรือยัง ๑

๑ คราน้นางมาลัยได้ฟังว่า
แล้วพูดว่าฟ้าฉันทนง
พญาราชวังสันนั้นก็แก่
ที่ทนม ๆ กระชุ่มกระชวยสำรวกาย
เสียบแวงเวาจะเห็นทั้งที่ไซร์
ดูท้าวชยฉันทน์มาฉก
แม่ขวฉันทนงเชอพิทเถกเจ้า
ทั้งหวังได้เขยไท่ขอไว้จึงฟัง

จึงเหลียวหน้าแลดูทงหน้าหลัง
กระไวซึ้งวงงหลงผู้ชาย
สักคราวพ่อคราวแม่ของโฉมฉาย
แม่ขวฉันทน์ไม่หมายมุ่งใจรัก
จระไปตามแขกดูแปลกหนัก
จึงหลงรักมีสัสเสมอนั้นจันจิง ๆ
คุณเบืกาทำนก็มีแต่ลูกหญิง
ได้ไซร์วังไซร์เคนเป็นถาวรงาน ๑

๑ ความนั้นชวนได้ฟังคำ
ขอเสียโทษยวาทราคาญ
พญาราชวังสันมาสู่ขอ
ร้องควากกรากเกรยว ไกรรเป็นไฟ
มิใช่ว่าพญานันเลวทราม
เขาขอแล้วมิให้ส่มใจรัก
มีคนข่าวว่าท้าวเธอตรัสใช้
แมนจึงมิได้พบกับขุนพล

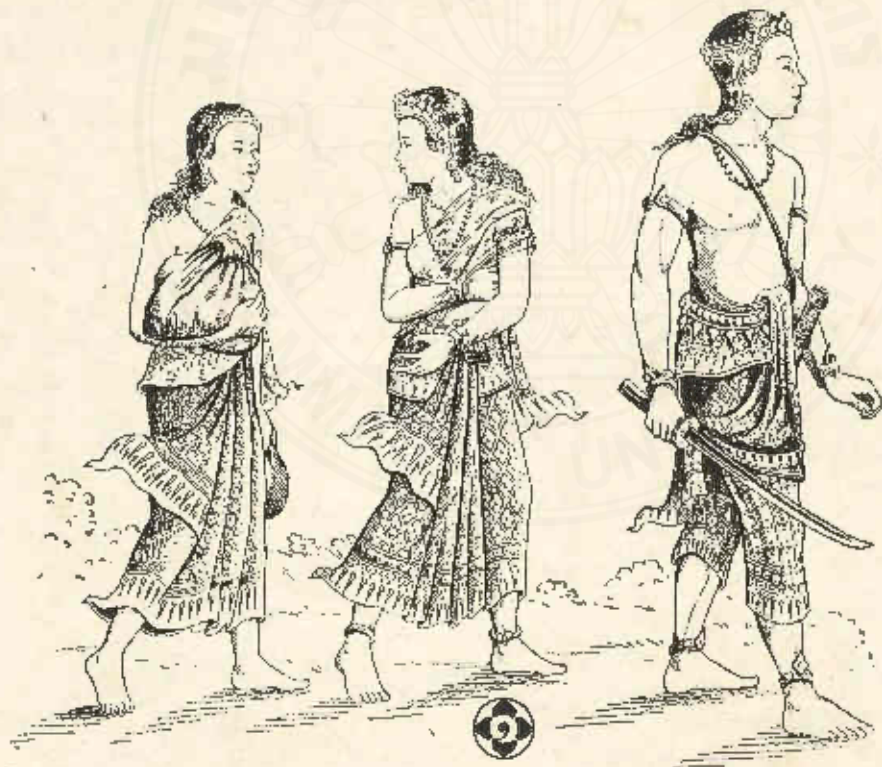
๒ ความนั้นนางมาลัยผู้เลี้ยง
อะไวทล่อนช่างอันเสียชานัน
เช็ดคันทาเสียเด็กแม่ยัวสัน
โน่นแน่คหิมอนชุ่มอยู่พุ่มไม้
ว่าพลางทางย่องไปกริบ ๆ
มานเด็กพ่อจ๋ามากับกัน

๓ ความนั้นนายขวัญโคฟังเรียก
ฉินคอบ ๆ โดมยงนั้นมงควาญ
คิดจะย่องไปมองจงเรือนใหญ่
ไซ้ก็ไปจู่ไรอยู่ไม่คิด

แม้งามซำกล่าวตอขซึ่งคำชาน
ใจหนึ่งจูงงานปานประลัย
เจ้าคุณพ่อระตองเสียให้ไต่
ขวัญสันส่งไปให้พันพิศตร์
ชาญสนามชนชอบรรภาศักค
ข่มขใจน้องนักหนักเต็มทน
ไปปราบโจรจัญไรนั้นอีกหน
ดวงกะมลคงจะแตกในครานี้ ๆ

ประคองเคียงแล้วปลอบมารลี
ตัวพैयाเล่นข้างเป็นไร
เด็ยอนายขวัญเขามาจะว่าได้
พี่จะไปเรียกมาทานวดจันทร์
กล่าวกระซิบเรียกนามนายขวัญ
แม่ยัวสันนั่งรอพ่ออยู่มาน ๆ

พอสำเห็นยกเสียงแน่แท้ จึงชาน
คิดว่าเป็นการแล้วครานี้
ก็พ้อมแม่มาลัยมาจนถึง
อชารอวเรียกนมมอญจมา ๆ

07/08/2566

จังหวัดน่าน ข้างเมืองจรัล นายขวัญผู้กักตุนทางจร

๑ ครานันนางมาลัยพึ่งนายขวัญ
นายขวัญมานั้นแล้วนะแก้วตา

จึงร้องเรียกแจ่มจันทร์เสนา
มาคอยพาหล่อนไปตั้งใจของ ฯ

๑ ครานันจึงโหมเจ้าขวัญ
จึงฉวยห่อแก้วแหวนและเงินทอง
มาพอบะปราไสยกับนายขวัญ
จึงชวนกันย่างเยื้องจรลี
ถึงเวลาคลาไคลแสนใจหาย
ฝ่ายนายขวัญเร่งพลันให้นางจร

สำอางสรรพพิชิตอินทรีไม่มีสอง
รีบเคียวช่องชอกมามีซ้ำที่
แล้วส่งห่อผ้าพลันให้แก่พี่
นายขวัญผู้รักค้ำนำทางจร
แม่โหมฉวยจึงทอศฤกษ์ถนัดอน
ฝ่ายยังอรเคียวไปร้องให้พี่นาง ฯ

[ส่งลำจรรุ่งหางยาว.]

- (ท่อน ๑) ๑ เหลียวหลังแลดูซึ่งเคหา
- (ท่อน ๒) อนิจจาไม่เคยเลยจะห่าง
- (ท่อน ๓) เสียดกายห้อยเคยนอนค้องรอนร้าง
ยังคิกนางนมเนอเหลลชอล้าย
- (ท่อน ๑) แต่ความรักชักชวนให้ลี้ลา
- (ท่อน ๒) แม้บิทรมารคาขังทิ้งไค้
- (ท่อน ๓) เปนวิสัยของหญิงยอมทิ้งไป

07/08/2566

เพราะทรงใจออกซู้คู่ซิว ฯ

(ขบ.)

๑ ความจริงพญาราชาวงสัน
 ก็ต้อนรับด้วยคิแสนปรีดา
 ยกเขื่อนหมากมาให้แล้วไต่ถาม
 พอให้เจ้านงเยาว์บรรเทาอาบ
 พอนานหน้อยจึงค่อยกระเถิบชีก
 ค่อยสรวนกลอควนิทาวิลาวัด
 จึงเชยคางพลางโลมโลมเคลตา
 พิแสนรักโลมครคู้ชิว
 พิักเป็นทหารผู้ชาญศึก
 ผู้หญิงอันหม่นพันอันดำอาง
 ถึงงามโสมซึ้งามแกมทแยมยม
 พงจะพบขั้วผ้นเป็นขวัญตา
 ชนควพนมบุญเหลืออลน
 ขอแต่เพียงไต่ประโลมแม่ โดมงาม

พอนวลจันทร์ไปถึงซึ่งเคหา
 เชิญขวัญตานั่งเคียงคู่เคียงกาย
 ช้อความข่าวคราวถ้วนทั้งหลาย
 สันทนาพอสบายทวายชวยกัน
 แล้วเฟ่งพิศกุ โคมประโลมขวัญ
 แม่บัวผ้นกัมหน้าไม่พาทิ
 แม่บงเยาว์เยียมยอกหัวใจพิ
 ขอเปรมปรีดยศมเนียงและเคียงนาง
 ไต่ทองเตี้ยวทเลดักและกว้างขวาง
 ไม่เห็นร่างเท่าทันกัลยา
 จะงามพร้อมพร้อมสรรพพันนัสกทา
 งามทั่วทั้งกายาไม่มีทราม
 จึงไต่ชีกนิรมลผู้ยอกสาม
 จะเป้นสุขทุกยามทุกนาที ๑

๑ ความนั้นขั้วผ้นจึงตอบไป
 ทวน้องเป็นพรหมจารี
 กระไรเลยเจ้าขาพมาถึง
 นแหละเป็นหญิงหย่อนกำลังกาย

โตนไม่การุญแก่น้องนี้
 โตนเล่าจะไม่มีซึ่งความอาย
 ก็จะต้องไปกอกเล่นง่าย ๆ
 ถูกผู้ชายข่มขืนตนเอง

น้องรู้แล้วเจ้าข้าว่าอาหาร
นั้นยังเป็นสิทธิ์ยานกรง

๑ ความนี้ฟังพญาวายอคมิ่ง
เสียดแรงพนรกรวนคา
อินทวิเพนแขกมันแปลกเพศ
ผิวก็ไม่ได้คล่องเป็นของโย
แต่เซอเถิดใจพินเป็นแม่
จิตจางงรกรักแต่่งรวม
ถ้าแม้ว่านวลโยไม่ปลงจิต
พิถีพิถันคชาลย์ในร่างกาย

๑ ความนี้กลยว่าทูลทิว
ถ้ามันยังไม่สมัครรักแล้วไซ้
นี่ญาข้าว่าไม่ใช่ความรัก
จนสิ้นความเกรงจิตท่านบิศา
มิใช่หนังของกูแต่รูปทรง
เพราะแลเห็นเข้าไปในกรมล
ถึงคนอนรูปร่างท่าอย่างเยี่ยม
ทั้งเซคแคว้นแดนกวงศรีวิชัย

07/08/2566

มักรุกรานดูชาติภณกว่าเก่ง
โยข่มเหงน้องได้ ไม่เมตตา ฯ

เว้างามยิ่งกว่านางในเวหา
แม้ยัวฉนขวัญฟ้าไม่เต็มใจ
จะวิเศษเหมือนไทยที่ไทรินได้
ไม่สู้ชาวศรีวิชัยในเชิงงาม
ไม่ยอมแพ้ดีโตในเคนสาม
ทุกโมงยามรักอยู่ไม่รู้วาย
ให้ภริมาย่อมชิตเหมือนชนหมาย
จะขอตายไม่ขยับหน้าใคร ฯ

น้องกล่าวยัวเล่นสนอขกัโกรธได้
เหตุไฉนจะวังค้อยคามมา
จึงสู้หักใจร้างห่างเคศา
ไม่กลัวร้ายชายหน้ายระชาชน
มิใช่หลงรักเกินวทิกุลาทล
ว่าประเสริฐเลิศคนในแดนไทย
มีตระกูลสูงเยี่ยมถึงไหน ฯ
ไม่รักใจออกเท่าเจ้าคุณเลย ฯ

๑ ครวณ^๒ขันฑทวารชาฎฐ^๑ประวัติ
 ทรระกองกอก^๑โหมงาม^๑ผู้^๑ทรา^๑ม^๑เชย
 ฟ้า^๑จะ^๑เฝ้า^๑ถนอม^๑กล^๑ล้อม^๑เกล^๑ด^๑ยง
 ฟ้า^๑อยาก^๑กอก^๑คย^๑อ^๑ค^๑ม^๑ง^๑ไม่^๑ท^๑ง^๑ทาง
 ว่า^๑พล^๑าง^๑ทาง^๑เอย^๑เนย^๑สน^๑ิท^๑
 ลม^๑ว่า^๑เพย^๑เชย^๑กล^๑ิ่น^๑สุ^๑มา^๑ลา

แสน^๑ปล^๑ิม^๑จิต^๑พ^๑ัง^๑นาง^๑ช่าง^๑เฉล^๑ย
 น^๑้อง^๑เอย^๑ขัน^๑จิต^๑ไม่^๑รู้^๑จ^๑าง
 บ^๑่า^๑ร^๑ุง^๑เล^๑ย^๑ง^๑มิ^๑ให้^๑เจ้า^๑ข^๑ัต^๑ข^๑ว^๑าง
 ไม่^๑ขอ^๑ท^๑่าง^๑เห^๑ิน^๑ร^๑ัก^๑ส^๑ัก^๑เว^๑ล^๑า
 แล^๑ว^๑จ^๑ุม^๑พิ^๑ศ^๑ท^๑อม^๑ร^๑น^๑ช^๑น^๑นา^๑สา
 มาก^๑ล^๑ว^๑กล^๑ิ่น^๑ว^๑นิ^๑ก^๑ผู้^๑ยา^๑ใจ ๑

(สังคำพระอาทิตย์ซึ่งดวง.)

- (ท่อน ๑) ๑ เว^๑ร^๑ย^๑ ๑ ภู^๑ม^๑ร^๑ิน^๑บ^๑ิน^๑ว^๑อน
- (ท่อน ๒) ๑ เก^๑ล^๑ือ^๑ก^๑เก^๑ศ^๑ร^๑บ^๑ั^๑ว^๑ท^๑อง^๑ผ^๑อง^๑ไ^๑ส
- (ท่อน ๓) ๑ ร^๑ิน^๑ ๑ ว^๑ส^๑สุ^๑ค^๑น^๑ธ^๑์^๑บ^๑ัน^๑ไ^๑ป^๑
 ๑ ส^๑อง^๑ใจ^๑อ^๑จิต^๑ส^๑น^๑ิท^๑น^๑อน ๑
- (ดอก) ๑ ก^๑อ^๑ก^๑เ^๑ย^๑เจ้า^๑ค^๑อ^๑ก^๑บ^๑ั^๑ว^๑ณ^๑
 ๑ พ^๑ุ^๑ท^๑ง^๑า^๑ส^๑ว^๑ร^๑ค^๑์^๑ของ^๑เว^๑็^๑ย^๑ม^๑น^๑เ^๑ย ๑
- (สร้อย) ๑ เจ้า^๑หน้า^๑น^๑ว^๑ล^๑เ^๑ย
 ๑ เจ้า^๑หน้า^๑น^๑ว^๑ล^๑ย^๑ว^๑น^๑ใจ^๑ให้^๑ฟ้า^๑เ^๑ย
 ๑ ไม่^๑ละ^๑ไม่^๑เล^๑ย^๑ไม่^๑ล^๑ิม^๑ช^๑ม
 ๑ แม^๑้^๑ท^๑าง^๑อิน^๑ท^๑ร^๑ัย^๑อ^๑ก^๑พระ^๑บ^๑ม
 ๑ อ^๑ก^๑ท^๑ร^๑อม^๑อ^๑ก^๑กร^๑ม^๑เส^๑็^๑ย^๑จ^๑ริง^๑เ^๑ย ๑

๑ เฝ้าภูมรินทร์เขยยกสวักถันขุขณา

เกสรวณกาไม่ราโรย

ระคองระเศล่าระเฝ้าสงวน

ระยัระยวนเมือสมไชย

ระกอบระโกยกลันไปเฮย ฯ

(ดอก) ดอกเขยเจ้าดอกโกมุต

เจ้าแสนสรวลสขของเวียมนี้เฮย ฯ

(ฉบับ.)

๑ ระกล่าวถิงทมนศวีสิทธิการ

เคยทำการกล้าหาญดวงศร์ชน

ณบคนจิตพล่านงุ่นง่ามแสน

ควรรหรือช่างไม่เห็นน้ำใจกัน

เมือมีข่าวราวเวียงสลักมา

นกได้เ็นทสของรองศวีนาย

ก็แล้วพญามลายู

คิดพลางทางรบศลาไศล

ครันลงจิงรบชนไปพย

เพอนเฮยเราเคยได้ชอยชิต

บัตินมาลัยเมือยก

เขยทหารว่าเริงเชิงสมร

ไม่ย้อหย่อนจิงจิตกัจประจัน

เพราะเคืองแค้นออกญาราชวงส์ตัน

เลือกตั้งฮ้ายนายขวัญให้เป็นนาย

สำคัญว่าจะได้สัมมุ่งหมาย

มากล้นกลายเ็นช้ช้านำช้กัใจ

ศวีจะแค้นกันให้จิงได้

ไปหานายโชติศูคิด

ทำประจบประแจงแสรังสนธิ

ได้ร่วมจิตรักใคร่กันมา

ลัวงรู้เหตุแล้วจิงบอกว่

แม่वलนางบัวผันขวัญตา
เสียแรงมึงรักเป็นหนักหนา
สู้ตามแขกแปลกชาติกันไปไซ้

ตามพญาวังสนั่นไป
นางบัวผันชั่วช้าไม่รักใคร่
กุมายอกมึงให้รู้เหตุการฉ้อ

๑ ครานันนายโชติโกธรหนักหนา
ควรหรือโหมยงน้มนงควาญ
ลูกผู้ที่มีตระกูลพนยศ
ให้อ้ายคำปล่าเล่นไม่เอ็นดู
เพื่อนเอ๋ยเคยช่วยกันคิดการ
ชะฮ้ายแขกมลายูสู้รัก

ประหนึ่งว่าเปลวเพลิงมาเผาผลาญ
จะรักอ้ายเคี้ยวรัชานยิ่งกว่ากู
ช่างชั่วช้าล้าหลังน่าอึด
อ้ายชาติหมุ่ชาติตมมาตนาอภัย
ช่วยคิดอ่านแก้แค้นให้ขบ
ในครานี้กูจะทำให้หน้าใจ

๑ ครานันหมื่นศรีไค้พึ่งว่า
พญาราชวังสนั่นไซ้
เขาไ้เลือกกูเป็นยกระยัค
กูก็ตั้งยินยอมน้อมคำนัย

จึงแกลังกล่าวมารยาสาโดย
ถวนัยท่านตั้งเป็นแม่ทัพ
สู้หรือจับสิ่งของสู้ของสุวรรณ
จะมากลับคิดร้ายอย่าหมายมอง

(ส่งลำสับท ๓ ขึ้น.)

- (ท่อน ๑) ๑ ครานันนายโชติพึ่งหมื่นศรี
 ศาลูกู้หันสนขุ่นข้อง
- (ท่อน ๒) ๑ เขอเสียแรงรักกันคนพอง
 ไม่ปรองคองร่วมคิดสักนึกเคียว

(ท่อน ๑) เห็นแก่ย้ายแขกแปลกชาติ

ร้ายกาจทารุณคนเดียว

(ท่อน ๒) ครานตัวชาติคยาเยียว

มีฤทธิ์จะเหลียวไปพึ่งใคร ฯ

(ขับ.)

๑ ครานหมื่นศรีได้ทีเวยะ

ชื่อเฮอเกลอเราไม่เข้าใจ

ไอ้ โหไอ้อเฮเจ้าเกลอเฮียบ

มึงฤาคิดคดกจะทิ้ง

กุนกเกลียดขงหน้าหน้า

มันเฮาแต่ยกย่องพวกพ้องมัน

กลีเ็นทหารชำนาญศึก

กูไม่เ็นสือชักลักพา

กูจะบอกขยายให้มึงฟัง

บอกข่าวราวเรื่องของบุตรี

๑ ครานนั้นนายโชติฟังความคิก

เจ้าเกลอว่าคืออยู่กุงฮอยใจ

พูดพลางทางหาผาคาคพง

แล้วรีบลงบรรโตไปค้วยกัน

จึงหิวเวาะชหน้าแล้วว่าให้

กูไชร์พดเล่นกลับเ็นจริง

ไม่เคยเสยปรักษาแล้วชานัง

อย่าเลยอย่างกรังใจกัน

ย้ายพญามลาญราชวังสัน

ปลักขวัญเ็นแก้วแววตา

พญาแขกไม้นกถึงละหวา

ท่านพญาจึงไม่โยก

จงไปยังบิคานางโฉมศรี

ตุตักทีจะทำประการโต ฯ

ก็ถูกจิตเห็นเหมาะหิวเวาะใหญ่

มาเกิดคอร่าไรไปค้วยกัน

โจงเห็นข้านังให้เหมาะมัน

ขมิ้มมันไปตามมรรคา ฯ

๑ ครันตงซงหนาคะทาสนี่
 นายไซ่คังคยทนาย
 เขย ๆ เจ้าขาพวกทนาย
 วยไปเรียนเจ้าคุณท่านข้างบน
 เขยอ้ายสังขจาก ไม่ ไท่พรอ
 อ้ายบุญกัเขยมยอคมวกคคเมย
 เขยอ้ายทองออย่าสังขบนทางกู
 เสียงนายไซ่คังคยเสียงพวกทนาย

๑ ครานนพระศรีศักระราช
 ไต่ขินเสียงอของคองไป
 วยลกขินปลุกเมยชวัญ
 มิวกระบขยอยู่โยไม่ไต่การ
 วยโจงกระเบนทปักวัง
 ทำนยายแกออย่างไรหนอใจคอ
 เขยอ้ายสังขมิงจจะสังอกไปข้าง โทน
 อ้ออ้ายโจรโยนคยขนหลังคา
 เสียงอ้ายบุญนวันชะไรกัน
 กุช้ายทงทำหนายาเหมอนลิ่ง
 นกเกิดเหตุชะไรกันชนหวา
 เป็นอย่างไรไม่คอบอ้ายจัญไร

แห่งพระศรีศักระราชยศสั่ง่า
 วยเรียงยาวช้ายของอล
 เร้ว ๆ เกิดผู้ร้ายมันขินปลัน
 ขานนจะขยอนมิงวเจย
 มิงหอยเขาประกาศเสย
 ปลออยให้เขยขนขานเจ้าคุณนาย
 ไม่มองคคนข้างอ้ายอัยหอย
 ชลมนวันววยอยู่ทั่วไป ๑

เป็นอมาคยมนคยผิใหญ่
 สำคัญคิกว่าไฟใหม่เรอนชาน
 คเกิดคณังกันอลมัน
 พนไฟจะผลาญเวาเคยนยอ
 คองคองออกมายังนำหอ
 ช้างวีรออยู่ไต่ ไม้ออกมา
 นไฟคยแล้วหรือยังหวา
 เปล่ากอกหรือพคชาขึงจริง ๆ
 กคมีนคกคตคไปทกสัง
 นนอ้ายคมีนจะวง ไปทำไม
 กุสำคัญคิกว่านเกิดไฟใหม่
 ไรผู้ร้ายที่ไหนไม่เห็นมี ๑

07/08/2066

๑ ครานันนายโชติเห็นโคทำ
โคเท่าไม่รู้สึกสมฤค
ช่างนำเคื่องจริง ๆ มันชิงแก้ว
โคหายควายแหกแตกคอกล่อม

๑ ครานันพระศรีได้ฟังคำ
จึงตอบไปด้วยเสียงควาคัง
ก็ดูมาเรียกขานหลาย
ก็แพเจ้าขเมาเป็นลขกัน
มิ่งรีบไปไว ๆ เด็ดอ้ายโชติ
ราวกับกูเพื่อนเล่นของมิ่งเจิว

๑ ครานันนายโชติฟังท่านพระ
ผสมมายอกคุณพ่อแต่โดยคี่
ก็ช่วยแซกแปลกชาติบึงซาหัว
นั่นแต่งตลกยกให้กินเมื่อไร

๑ ครานันพระศรีหรือควระราช
อัยมาทำของหองมอญเมียง
แม่ขัวสนั่นนถไม่ยอมให้
ถ้าแม่มิ่งชนของอถลวน

จึงขบนหน้าสอศคตอยท่านพระศรี
อ้ายโจรใหญ่เทีที่เดินเสียงอม
ลักคอกไม้ไปแล้วคมเล่นหอม
ชะโมยค้อมคอกจ้วงเข้าล้วงรัง ๆ

หน้าแคงกำสศเสั้นจะแค้นคั้ง
เฮี้ยอ้ายขามาคลั่งชะไรกัน
ก็ทมาว่าผู้ใดที่เทินนั้น
ก็ไม่เห็นระชนสักกนเคี้ยว
อัยมายั่วก โกรธกภาคเกรี้ยว
จะต้องถูกคเคี้ยวไปเคียวน ๆ

ร้องว่าอ้ออนจจาเออฟ้าผ
กลับจะดีจะวันตะบันไป
กชคลูกสาวคุณพ่อก็ทนได้
ทำไมไม่เชิญผสมมากินเลยง ๆ

ขีตใจกระหึบยาทคภาคเป็เรียง
สั่งสำเนียงเมาเป็นายให้อัยคน
ไม่เข้าใจกระบอกข้าอถกน
จะถูกคคยบนไม่พันเลย ๆ

๑ ครานันนายไซตีจึงตบไป
ท่านพระศรีนข้างกระไรเลย
ผมขอยกอีกครึ่งไปรพงเกิด
ขอคุณพ่อจงเรียกบุตรวังม

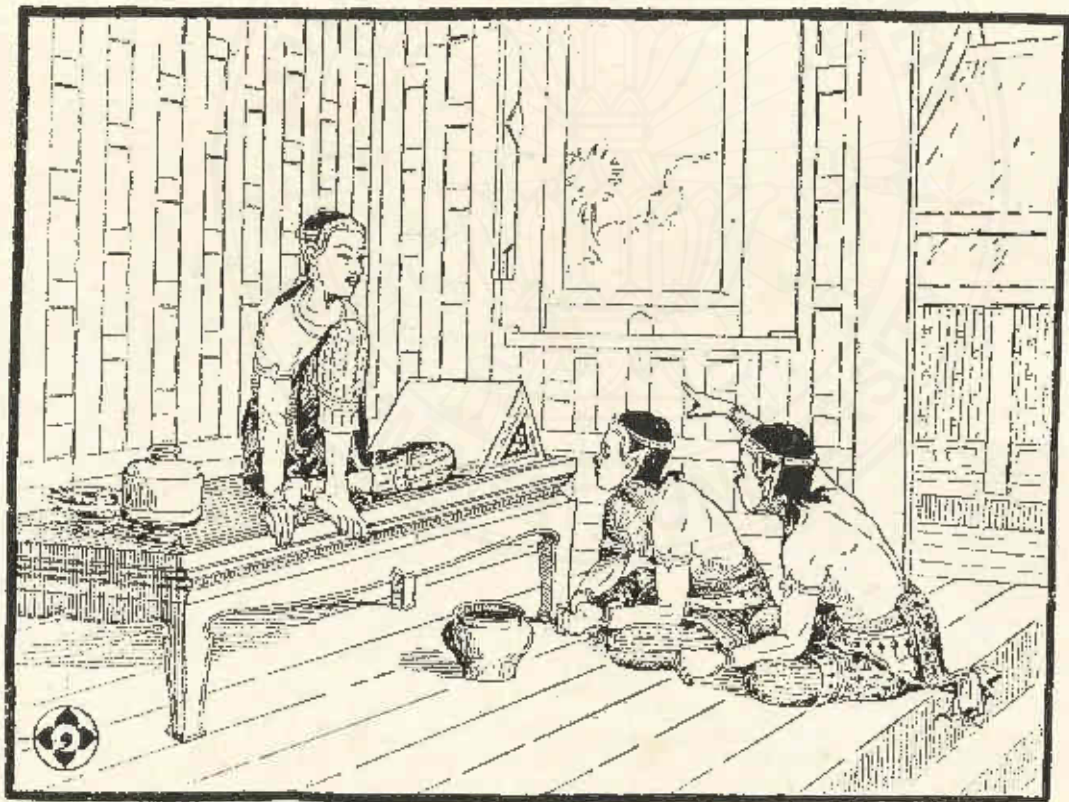
๑ ครานันพระศรีไ้ฟังไซ
เฮฮยัฉันอยู่ไหนไม่อินัง
เหตุไฉนนางขัระมวันอน
เื้อะท่านยายอย่างไรไม่ไ้การ
อะไรเขาซุลมุนวันกันอยู่
ไปเถิดคนอาชัวไปคนัน

๑ ครานันหมนศรีลธิการ
จึงกระซิบพูดกับนายไซตีไป
ตัวกูต้องทำไม่รู้ไม่เห็น
กูจะต้องขอลามังหลกสิ
ถ้าแม่ว่าผายเขานันปลงพลาค
ถ้าแม่ผายเรากัอจะย้อยยับ
พุดพลาททางมองกูเข้าไป
ขึ้นวีรอกอไปไม่ไ้การ

ข้างกระไรเจ้าธานีจาเขย
ก็แต่เพี้ยไม่ฟังกระทงความ
ยักนเกิดเหตุร้ายหยายหยาม
มาได้ถามกูที่คักกระมัง ๑

สตั้งใจตระหนกหัวอกตั้ง
เขาคอกใจตั้งตั้งหัวเรือขนาน
เขาอองกระฉอนไปทั้งบ้าน
ออกรำคาญค้องกูให้รู้กัน
ช่างไม่อิงถึงหูเจ้าขัฉัน
ว่าพลาทผลุนผลันเข้าเรือใน ๑

น้ำใจพาลแสนกลคนสาโดย
ไม่เข้าแล้วเราจะไ้คักคัก
จึงจะเล่นวังสันไ้คักคัก
ไปทำที่เปนพวกท่านแม่ทัพ
ถูระฉวยโอกาสและคอยสับ
ถูระช่วยระวังภัยพาล
เห็นจุดพินจุดไฟขึ้นในบ้าน
จึงย่องออกจากรถานบ้านไป ๑

07/08/2566

ครานั้นพระศรีได้ฟังไข สดุ้งใจตระหนกหัวอกตั้ง

๑ ผ่ายพวกทนายท่านพระศรี

บ้างวิ่งหาได้หาไฟ

บ้างถักคนในทองมองท่า

ย้ายสิ่งขี้เสียดึงคงเรียกย้ายบุญ

ท่านพระวิ่งวงลงไปสวน

ท่านพระโตนถ้ายทองเข้าร้องโอย

ท่านพระวิ่งเรียกทานางมาลัย

ซักทาสีไม่มีใครรู้จัก

ซึ่งมีลตม่านพลาถันใหญ่

เข้านอกสถในชุดมุน

บ้างก็มุกจิ้งจอกเข้าโคกขุน

อิหฺนวิ่งเรียกอิหฺนโอย

คุณหญิงคร่ำครวญทลไทย

ซ้ายตึกคิดว่าอะโมยมันจับมัต

นี้ไปไหนกูเห็นอยู่หลก ๆ

สารพิศชุดมุนนุ่นไป ๆ

(ส่งลำต่อรูป ๓ ชั้น.)

(ก่อน ๑) ๑ รู้ครุฑนักรบระจักษ์แจ่งแจ่งคคิ

ท่านพระศรีกรมลตม่านใหม่

(ก่อน ๒) นางยิวมันทรามสงวนนวลโย

กันคว่าเท่าใดไม่พบตัว

(ก่อน ๓) คุณเอนตึกท่านยายนำชายหน้า

มันบอกว่าจะไม่เอากะมีผิว

เวกพาซซเหลยชิตชิว

มันมุกหัวทาบไปไม่อายเลย ๆ

(ฉบับ.)

๑ ครานั้นนายโชติเห็นได้ที
อินแม่บัวผันงามผู้ทราวมเขย
ผมคิดถึงถาวรณของคุณพ่อ
ผมรู้ยู่ผู้สักกันนั้นคือใคร

โชนอินทรีย์นยนอยคอบเฉลย
ไม่ควรเลยจะประพฤติให้ซัดใจ
ผมจะขออาสาพาไปก็ได้
เชิญคุณพ่อวัยไปในฉับพลัน ฯ

๑ ครานั้นท่านพระศรีแสนปรีดา
ท่านยายคอยครู่เดียวได้เห็นกัน
ว่าพลางทางเห็นนภระเณนแน้น
เข้ยหาไม่พลของถอดคิมือมา
เจ้าโชติเอื้อพ่อเคยแต่กู่คำ
ถ้าแม่พ่อคิกตามพบทราวมวัย
พุดพลางอย่างเขยงจรวล
อ้ายบุญอ้ายทองพลองควบกัน

สิ่งหันมาพุดสั่งแก่เมียขวัญ
จะจิกหิ้วบัวผันนั้นกลับมา
เคื่องแค้นร้องเรียกพวกข่าวซ่า
อ้ายพวกมึงอย่าข่ามั่วรำไร
ขอโทษที่เกิดจ่าอย่างสงสัย
จะยกให้คู่ครองปรองคองกัน
เรียกอ้ายสังขอ้ายคตวกัน
จรวลไปจับขังบุตรี ฯ

๑ ครานั้นนายโชติหายโกรธแล้ว
นี้กว่าไท่สมใจละครานี้

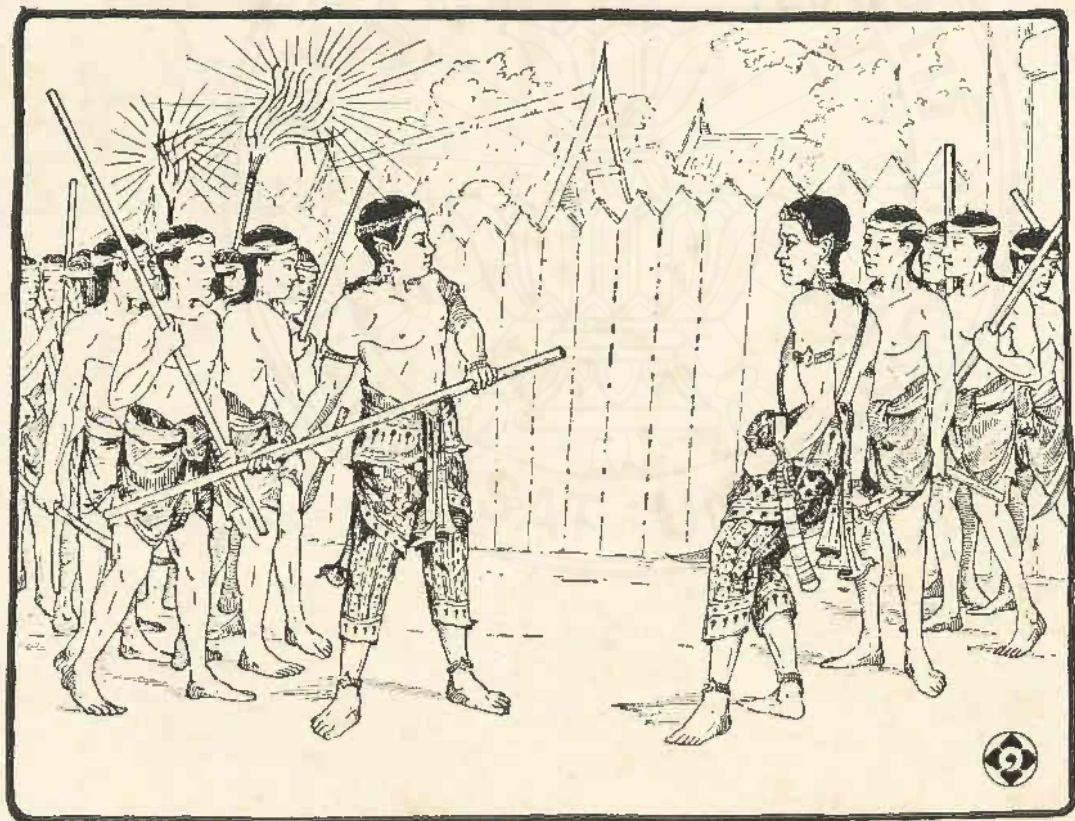
ก็ผ่องแผ้วปรีดีเปรมเกษมศรี
ยินดีเยี่ยมกระห่มอ้อมอุรา ฯ

(ส่งคำสุดสงวน)

(ท่อน ๑) ๑ เมื่อใดได้เป็นคู่อยู่ครองกัน

07/08/2566

กับจอมขวัญผู้ยกเสนาหา

07/68/2566

ว่าพลางทางซัดดาออกขาว ทำท่าทางเหี้ยมหัวและแข็งขัน

(ท่อน ๒) ถึงแม่ มีสาวสวรรค์กัลยา
ลงมาหากก็ไม่ขอโยคี

(ท่อน ๑) จะเล่าโลมโหมงามทราวมสงวน
เฝ้าเซยชวนขันชมผลสมศรี

(ท่อน ๒) เหมือนนางเฝ้าเคลาศลงสู่มาลี
เกลือกเกสรสุรวิพิรมใจ ฯ

(ขับ)

๑ จะกล่าวถึงนายขวัญผู้ฉลาด
คอยดูการอยู่ที่ร้านน้ำจรรโก
จึงออกไปยืนขวางกลางถนน
พวกมึงนทเป็นชายผู้ร้าย
เฮ้ยฮ้ายสูซฮ้ายสาธอกมาน
ฮาวฮตึกมีอมาฮยารอริง

สามารถไหวพริบทาน้อยไม่
เห็นคนถือคยไฟมามากมาย
แกล้งพุกว่าเื้อคนช่างหลากหลาย
มาปล้นบ้านเรือนนายกกระมัง
ฮ้ายมูลฮ้ายมีและฮ้ายมั่ง
เล่นกับมันสักตั้งเกิดเป็นไร ฯ

๑ ครานันหมื่นศรีสถิจการ
จึงวิ่งมาทำท่าที่ตกใจ
แสร้งกล่าวหนุนว่าคุณปลัดขวัญ
อันฮ้ายพวกเหล่าร้ายพาลา
ว่าพลางทางซึกคาพออกชาว

โกองชำนาญแอบคูกอยู่ใกล้ ๆ
เข้าช่วยค้อนขว้าวไพร่เป็นโกลา
เราไม่ต้องกลัวมันฮ้ายชาติซึก
ฉินจะรับฮยสาฮยารายมัน
ทำท่าทางเขียมหัวและแขนขัน

แล้วร้องไปว่าเฮ้ยยายสามัญ
นายกูชนชอขบรฎากักค
เฮ้ยมาสิทวาไครกกล้าค

๑ ครานันนายไซติยีนสหาย
รู้ทวงทหมนครผู้เสนกล
จึงบอกท่านพระศรีอัครราช
แม่บัวผันกัยพญามลายู

๑ ครานันพระศรีอัครราช
เฮ้ยยายพวกทนายทงถ่ายกอง
กุนช้อพระศรีอัครราช
เป็นพ่ออินางขัวตัวสำอาง
ยังอาปราศจากซึ่งควมกลัว
มีไต่เกรงกำหนดกฏชา
อินยายแซกขึงขวกเหล็ชอวคค
มันลักลูกกูมาฆ่าแกงกิน

๑ ครานันนายขวัญไต่พงคำ
ไต่เทาพุดโดนไต่เข่น
๐๗/๐๘/๒๕๖๖
อินว่าท่านเจ้าคุณบิดาข้า

มึงไม่เกรงวังสันเส่น
ท่านนั้นสำนักอยู่ทน
กฤษณีให้เป็นผีเสื้อทุกคน ๆ
ฟังไต่กายเข้าใจไม่คงน
แยบยลบอกอุบายเพื่อให้รู้
บ้านนี้แหละนางนาฏหล่อนมาอยู่
มาลอบเล่นเป็นซู้คู่ครอง ๆ

ร้องควากสังเสียงลำเนียงก้อง
มึงจงทองไม่รู้จักซงซุนนาง
เป็นอมาตย์จอมธรรณกวาง
นายมึงลักพานางลูกกูมา
มันชาติชั่วลักลูกกูซึ่งหน้า
ละเมือทราชธัญญาพระภมินทร์
กลอดกกลัยช้อปรีชไม่มีศีล
กูอยากคิเลียให้กินสันชิว ๆ

จึงกล่าวตอขวาาท่านพระศรี
ช่างกระไรไม่มีความเกรงใจ
เป็นพญาทหารผู้ศใหญ่

เขี้ยวชาญชลยุทธรวิกรม
ไท้เท้าเองหรือก็เป็นผู้ใหญ่
แม้ว่ามีความด้อยค้อยพดกัน

๑ ครานั้นพระศรีเสนพิโรธ
ทวาดว่าอ้ายหนุ่มน้ำใจพาด
อินพ้อมิ่งเป็นแขกที่แปลกเพศ
พญาแขกก็คนกุกักคน
มีหน้าคำมีหน้าซ้ำใจค
ทำเสน่ห์ล่อลวงลูกกู

๑ ครานั้นฝ่ายพญาราชวงสัน
จึงเคียวอกมานอกทวาร
ใครมาชวนวิวาทยาทกลง
เจ้าเอ๋ยกระไรเลยไม่เกรงใจ

๑ ครานั้นพระศรีกรมภทหน้า
ชะพญามลายูเจ้าชู้ยักข
มิ่งอวดค้อย่างไรอ้ายใจหยาย
มิ่งแสนกำเรียวหึงการ
ถ้ายานเมืองมีขอมแย
มาลของมอถนทพคนไซร์

ทั่วทั้งแควนครวิชัยไม่มีทัน
โดนทำโทโสและโมหัน
จะคุตั้นไปโยไม่เข้าการ ๑

อินความโกรธจ่อใจกังไฟผลาญ
มิ่งเหิมหาญสชนผู้ใหญ่ไม่เจียมตน
มิใช่ผู้วิเศษลอบเวหน
ใครจะเป็นเขี้ยขนมาลองกู
ทำให้ก้อัประยศอกสุ
โฉมตรูจริงวังตามมันมา ๑

ไต้ยินเสียงสนั่นนำเคหา
ร้องถามว่าเจ้าขวัญนั้นอะไร
ทำขุ่นน่ายันเราโดน
จงรีบไล่เสียเถิดเจ้าลูกกรัก ๑

ยิ่งฟังว่ายังโกรธพิโรธหนัก
ราวกับท้าวทศพิศตรลกลศึก
จึงละลายดลวงลัดลกซ้ำ
มิ่งทำหักหน้าหน้าเล่นอย่างใจ
คงไม่ทำกัข้ายแก่เช่นนี้ไต้
เอนไรก็เช่นไปเถิดครานี้ ๑

07/08/2566

๑ ความ^๕นั้น^๕ขุนพล^๕สิ้น^๕ศรัทธา^๕
 ตัวท่าน^๕เช่น^๕ธมา^๕คย^๕มน^๕ตรี^๕
 ควร^๕หรือ^๕มา^๕ทำ^๕ชว^๕น^๕ช^๕ก^๕เก^๕ระ^๕
 ถ้า^๕มี^๕เห^๕ต^๕ช^๕ุ่น^๕ช^๕้ง^๕หม^๕อง^๕กะ^๕ม^๕ล^๕
 นี้^๕ทำ^๕ไม^๕ไม่^๕ถ^๕ว^๕าย^๕ฎ^๕ีก^๕า^๕
 อน^๕ิ^๕จ^๕า^๕ผู้^๕ใหญ่^๕ไม่^๕รู้^๕ ค^๕ิด

๕๕ พท^๕ไ^๕่^๕ท^๕น^๕พระ^๕ไม่^๕คว^๕ร^๕ท^๕
 ๕๕ าย^๕ก็^๕มี^๕อยู่^๕พ^๕อ^๕ต^๕น^๕
 ๕๕ ี^๕พ^๕าด^๕พระ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ค^๕ัก^๕ถ^๕าง^๕ถ^๕น^๕
 ๕๕ าว^๕ระ^๕ท^๕ล^๕ถ^๕ว^๕ค^๕ล^๕ท^๕ร^๕ง^๕วิ^๕น^๕ค^๕ร^๕ย^๕
 ๕๕ รว^๕ย^๕ท^๕ล^๕ถ^๕ล^๕ว^๕า^๕ถ^๕่า^๕เ^๕็น^๕ล^๕ี^๕ค^๕
 ๕๕ ่า^๕น^๕ร^๕อ^๕บ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ส^๕ัก^๕น^๕ี^๕ค^๕ึง^๕คว^๕ร^๕ถ^๕าว^๕ ๕

๑ ความ^๕นั้น^๕พระ^๕ศรี^๕น^๕ส^๕น^๕โก^๕ร^๕า^๕
 ๕๕ มา^๕ไ^๕่^๕ส^๕อ^๕ย^๕อ^๕าย^๕ใจ^๕พ^๕าด^๕
 ๕๕ นาง^๕ข^๕ว^๕ล^๕น^๕ล^๕ก^๕ก^๕อ^๕ย^๕ที่^๕เ^๕น^๕
 ๕๕ ไม่^๕มา^๕ข^๕น^๕ค^๕ย^๕ง^๕ผู้^๕ผู้^๕ตัว^๕ค^๕ิด

๕๕ ึ่ง^๕ช^๕หน้า^๕ว^๕่า^๕ค^๕อ^๕ย^๕ข^๕น^๕ท^๕ท^๕ว^๕
 ๕๕ ชาติ^๕เ^๕ก^๕ก^๕ส^๕ัน^๕ค^๕าน^๕แ^๕ส^๕น^๕ก^๕าล^๕
 ๕๕ น^๕ทำ^๕ไม^๕จ^๕ึง^๕ไม่^๕อ^๕อก^๕มา^๕ท^๕น^๕
 ๕๕ มา^๕รู้^๕ส^๕ั^๕อ^๕น^๕หน้า^๕อ^๕ย^๕ว^๕่า^๕ไร^๕ ๕

(ส่งลับไปแก้ว.)

- (ท่อน ๑) ๑ ขอ^๕เช^๕ิญ^๕นาง^๕โ^๕ม^๕เ^๕ล^๕า^๕เข^๕ว^๕พ^๕า^๕
 ๕๕ ร^๕ก^๕มา^๕ท^๕า^๕มี^๕ค^๕า^๕ห^๕น^๕อ^๕ย^๕ไม่^๕ไ^๕ค^๕ิด
- (ท่อน ๒) ๕๕ เ^๕อ^๕ย^๕ี^๕ค^๕า^๕เ^๕็น^๕หน้า^๕แม่^๕น^๕ว^๕ล^๕ไ^๕ย^๕
 ๕๕ จ^๕ระ^๕ร^๕ง^๕ไ^๕ห^๕ึง^๕อ^๕ธิ^๕ค^๕า^๕ว^๕ี^๕ถ^๕ว^๕ณ^๕
- (ท่อน ๑) ๕๕ ค^๕น^๕แ^๕ค^๕่^๕ท^๕า^๕ว^๕ร^๕ณ^๕จ^๕ั^๕กร^๕ช^๕น^๕ย^๕ก^๕ษ^๕
 ๕๕ ย^๕ัง^๕ค^๕อ^๕ย^๕ง^๕อ^๕ย^๕ท^๕ว^๕ร^๕ข^๕อ^๕ทำ^๕ข^๕ว^๕ณ^๕
- (ท่อน ๒) ๕๕ มา^๕เ^๕ก^๕ค^๕ห^๕น^๕า^๕แม่^๕มา^๕ข^๕่า^๕ข^๕้า^๕พ^๕ล^๕ัน^๕
 ๕๕ จ^๕ระ^๕ส^๕ม^๕โ^๕ก^๕ช^๕แ^๕จ^๕่ม^๕จ^๕น^๕ท^๕ร^๕ท^๕ว^๕ย^๕ไม่^๕เร^๕็^๕ย^๕ว ๕

(ข.)

๑ ความนวังสันพงพระศรี
 รัชว่าชะพระศรีคนเจียว
 จะหุดกัน โดยคิไม้ไคหรือ
 เห็นว่าแก่แลวน ไม่เมพน
 ทวีเราเจ้าชีวิตท่านชขยเลียง
 เราสู้ขอโมมยงนมนงเยาว์
 มิใช่เราเป็นคนชชาติชั่ว
 ขศถายรรทาคักคเราคมี
 จะเถียงกันต่อไผ่ไม่เช่นเรื่อง
 เพราะพระองค์ทรงใช้คำรวรมา

๑ ความนั้นพระศรีทาลโทโส
 เมื่อนิ่งว่าจะไปเฝ้าพระทรงธรรม
 มงจะไปทูลพองภูบค
 เขาเด็กเป็นไรก็เช่นไป
 ทิละพญามลายู
 กูเป็นข้าหลวงงเคิมท่านแก่ ๆ
 ไปเด็กเจ้าโศทไปท้วยกัน
 แลวเรียกข้าไทผู้ไกลชท

ทาลตูกิเคื่องชุ่นและลุนเฉียว
 ปรระเกยจะคองกิกโกกรขเคื่องกัน
 โจนคำคุดคและโมหัน
 ทังทวนนทรวอกทงอกเปนคอกเลา
 ใคคเคื่องยศเคี่ยมพอกเคี่ยมเขา
 ท่านพระเฒ่าไล่คำไม่ปรวณ
 จึงไม่ควรเป็นลิวมารตี
 ชวคิเรากก็เปนดังพญา
 พระจอมเมือจะทรงพิโรดข้า
 ทริสให้หาข้าไปในวังจันทร ๑

มุ่นโมโหเคื่องชุ่นและทุนหัน
 กุกก็เหมื่อนกันจะเข้าไย
 ปากกุกก็พอกคไค
 อช่านกว่ากูไชรจะยอมแพ
 มงจงคอบยตูกุทชอ้ายแก่
 ดิงกูแก่ก็ยังไม่ทมคพิช
 กุจะบกยิวสันให้สมคิท
 ใคคามคคทระบงดิงเขควัง ๑

๑) คราวนั้นพญาราชวงศ์
รู้^๕ สักว่าหาควรจะ^๕ ร้อง

เห็นพระศรีโมหิณราชยกตั้ง
จึงรีบเข้าสู่วงสนามจันทร์ ๖

๑) จะกล่าวถึงสมเด็จพระวิกรม
ประทับอยู่ในท้องพระโรง

ยังครบมณฑลวิกรม
แน่นันท์ต่อมาตย์มนตรี ๖

(ส่งถิ่นเขกมอญ ๒ ชั้น.)

- (ท่อน ๑) ๑) ชุนนางชนชดชรรพาศ
ต่างคนมาประณตบาศรี
- (ท่อน ๒) ฝ่ายซ้ายเจ้าพระยาจักรี
เสนาธิยคิมหาคไทย
- (ท่อน ๑) เจ้าพระยามหาเสนา
ฝ่ายขวากระลาโหมผู้ใหญ่
- (ท่อน ๒) จตุสคิมรัลาคัยไป
ชุนนางน้อยใหญ่อยู่พร้อมกัน
- (ท่อน ๑) ปรึกษากิจการงานทัฬ
คิดจับโจรสลคณแขงชน
- (ท่อน ๒) ไม่มีใครสามารถนำรายมัน
นชกจากวงสันเสนี้ ๖

(ขบ.)

๑ พอลงคำคำรัสพระทรงขันน้าว
เข้าไปในพระโรงวัดกันมณี
ท้าวเธอยืนค้เป็นหนักหนา
นั่นแน่เพื่อเขียบเป็นอย่างไร

๑ ครานัน้จึงพญาราชาวง์ตัน
ขึ้นถ้ายันและพลม้กำลัง
คอขรชฟังพระราชาโองการ
เมื่อไปรคเกล้าแล้วไซ้พระไต่ยก

๑ ความัน้พระองค์คำรงรัฐ
ซ้ายสลักมลายูแสนัญไร
เทยวรบกวณนาทของพาดินช
หลวงรามผู้รักษามลระกา
กไม่แลเห็นใครระสามารถ
ทัวเจ้าผู้เคียวบรรพณาม
ถ้าแม่ ชินรังรืออยู่ชีกช่า
อันพวกมลายูเจ้ารู้ ไร
เจ้าจงรัยยกทัพออกไปปราบ
ให้ ชินชือชาวไทยใจถนกรจ้

วังต้นก้พขมาดงท
อัญชลั้พระองค์ผู้ทรงชัย
จึงมีราชัญญาชาครัสไปวไสย
เรอแนพเตรียมไว้โล้วหรือยัง ๗

ยังคมคิดตอมกระแสรวิขั้ง
พรหมพรังอยู่แล้วเตรียมระยก
แห่งพระภูษาดโลกกิดก
ไม่เวียนวกมุงตรงสมุทไท ๗

จึงดำรัสแก่พญาผู้ใหญ่
มันไ้ใจกำเรียบพาลา
ปลันเอาได้ตั้งจิตปราบดา
บอกเข้านว่าเทลั้ขอระปราบปราม
ของชาขปราบโม้วให้เข้ชชาม
เป็นที่ครันคร้ามอยู่ทัวไป
ข้ายพวกโจรพาลาจะเล่นโตญ
ความคึกคองระไ้พ้อทันกัน
กำรายอ้ายสลักแขงขัน
ให้แขกมันยันยอไม่รอดฤทธิ ๗

07/08/2566

๑ ครานันพระศรีอัครราช
 แต่ก่อน ๆ มาเข้าพิตร
 ครานันเรื่องมาทูลฟ้อง
 จำจะลงกระแยะแยะคายน
 ษะเง้อคออำปากอยากจะทูล
 ขยับตัวกระแหมใจให้สำคัญ
 อ้าปากจะทูลก็ค้างเปล่า
 จก ๆ จ้อง ๆ มองราชา
 ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท
 ข้าพระบาททูลขอขนาพทว

๑ ครานันพระองค์ทรงอิริ
 จึงตรัสว่าเธออ้อหรือชอบกล
 มีใครเล่าทำให้เจ็บแค้น
 กุหน้าตาผมเข้าเจ้าจริง
 หรือว่าใครไปแกล้งเจ้า
 เจ้าจะมาอาสาไปต่อ

๑ ครานันพระศรีบังคมคัล
 ข้าพระบาทไม่พ้นพระอาญา
 อันเรื่องจะทูลขอขนาพอาสา

นักประหลาดคลังคลังมิให้กลุ่มจิต
 นริศร์เคยตรัสทักทาย
 น่าระไมได้ร้องเหมือนอย่างหมาย
 คึกพลางทางถวายนอนวัน
 นเรนทร์สูรมิวศรีสักขังสัน
 พอพระองค์ทรงฝันพระพักตร์มา
 เสียใจผ่านเผ้าไม่มองหน้า
 จนได้ทำใจทูลแจ้งคัก
 บรมนาถสถิตทเกิด
 เหลลอุทจะงอกอกทน ๆ

๑ พงพระศรีททรงนกงน
 เจ้าจงแจ้งยบลใหญ่
 ใครได้ทำเจ้าแน่นทรวงคลัง
 คงบริบรอนเข้าวังมาครอง
 เรื่องราวอ้ายโจรสลัด
 หรือมีเหตุอุณกว่ามา ๆ

๑ ทูลทรงอิริว่ามีว่าพระพทเข้า
 โทษามากล้นเช่นพื้นไป
 ไปปราบโจรพาลาหามีได้

07/08/2566

ข้าพระบาทก็ยืนยันแน่วใน
พญาราชวงส์นไคยังอาจ
ทำเส้นที่ลวงล่อและวอแว
ทำแก่ข้าพระบาทองเพียงน
ท่านพญานันหลังละเล็งใจ

๑ ความนั้นสมเด็จพระจอมภักดิ์
ตามที่พระศรีกล่าว โทษมา
เขาหาว่าสัประคนทำเส้นที่
ก็เจ้าใช้ชุกยกยอชานโค

๑ ความนี้จึงพญาราชวงส์น
อินบัวฉิน โคมบงนงลักษณ
ข้าพระบาทก็ไต่ไปสู้ขอ
ไล่ข้าบาทลงพ้นจากเรือนชาน
ข้าไต่ตามคุด่าว่าต่าง ๆ
ข้าพระบาทซัดใจคงไฟวาม
เพราะเห็นว่าพระศรีคือกระราช
แค่ความรัก โคมทรผู้ยคร
เมื่อสู้ขอท่านพอไม่ยอมให้
07/08/2566
โดยความเต็มใจแห่งองงค์

เพราะขุนนางผู้ใหญ่ได้รังแก
ทำข้าบาทเจ็บแสบแทบล้มแผ่
จนบัวฉินวิ่งแร่ตามเขาไป
ก็เหลือที่จะอดทนไค
ภวนัยจงทรงพระเมตตา ฯ

จึงคำรัสซึกไปอย่างไรหว่า
เจ้าวงส์นจะว่ายระการโค
ใช้ไล่ที่ลวงล่อเขาไปได้
จึงผูกพันดวงใจให้นางรัก ฯ

ยังคมคัลกลุทตอบพระทรงศักดิ์
ไคสู้มคักรักกันมาช้านาน
ท่านพระพือย่าเลิกคแต่ยเคอศพล่าน
ประหนึ่งเป็นเคยรัจฉานทเลวทราม
เรียกว่าแซกฉิล้างอิสล่ำม
แต่สู้ห้ามหักใจไว้ให้ค
เป็นอมาคย์และข้ายทศวี
เหลือทจะหักความมรักลง
จึงจำดิกลายใจผู้ประสงค
ขอพระองค์จงทรงพระเมตตา ฯ

๑ ความนี้พระวิกรมสิทธิ์
 เขียนแนบถากระนั้นย้ายพญา
 พระศรีก็อย่าถือทำถอโทษ
 ย้ายพญาวังสันมันมฤต
 อันขั้วสันมันคงต้องรักจริง
 อกรรมพยายามรักสมัคไซรั
 มิใช่ว่าวังสันนั้นเลวทราม
 แม่เจ้ารักธิดาผู้คาตร
 พระตรีแล้วตรีแล้วเอาใจ
 พระชวนให้คำนึงถึงความรัก
 นั้นแน่เข็ญใจเคยเป็นหนุ่มแน่น
 เผ่าทุกซักร้อนดองใจไม่ว่างวาย

ตรีตีประภาษเกล็ดไกลเพื่อไว้หน้า
 จงขมาพระศรีมิชยา
 อย่าทำโกรธหนหันแลคนคู่
 จะใส่ตราก็ไม่มีคนตีไซ้
 จึงสู้ทั้งพ่อแม่ไปเสียได้
 ไม่เห็นใครประเสริฐเลิศกว่าผู้
 จะคู่เคียงเนียงงามก็ควรอยู่
 จงตามใจให้อยู่กับชู้รัก
 พระศรีไม่ยอมตามพระทรงศักดิ์
 แรกสมัคระหว่างหญิงกับชาย
 เคยรักหญิงสุดแสนจะมุ่งหมาย
 ทุกซักรักกายเช่นชู้ทุกซักรักใจ ฯ

(ส่งถ้ำพญาโศก ๓ ชั้น.)

๑ ไฉนใดมิได้ประสพพักตร์
 รวาทวิธจะหักเสียให้ได้
 หวามอรุณน้ำตาก็ตกใน
 กลายเป็นไฟเผาวันรอนชิวี่ ฯ

(ฉบับ.)

๑) ความขรรคชาฆ่าบาทเกลื่อนกลาดเฝ้า
 कांगกัซังคมกัลลัญชลี
 เว้นแต่พระศรีไม่พอใจ
 อันว่าชายชาติแขกแม่ลูกเพศกัน
 อันลูกข้าพระบาทนั้นหลงเล่ห์
 ชายชาวศรีวิชัยมากนักร
 ขอประทานขลุ่ยของข้าบาท
 ข้าจะหาน้ำมนต์และยาไทย
 แหกหยาาแขกที่แปลกชาติ
 เข้าลุมละลวยให้ววยง

ฟังผ่านเฝ้าคำรัสแก่พระศรี
 ทูลเห็นศักดิ์ของค้พระทรงธรรม
 บังคมไหว้ทูลของค้พระทรงขัณฑ์
 แม่ยิวฉนิไม่ควรจะหลงรัก
 คงต้องยาเสน่ห์จึงสมัค
 นางไม่พักยินยอมพร้อมใจ
 กลับคืนไปเคหาสน์ให้จงได้
 แก่ไขให้ค้ลายหายพะวง
 มาลอบวางนางนาฏจึงไหลหลง
 นางจึงยลลงยล่อใจให้รู้สา ฯ

๑) ครานันพระจอมศรีวิชัย
 พระศรีนุกูเห็นว่าชรา
 ไหน ๆ นางลูกสาวก็เสียตัว
 ถ้าแม่มึงได้ตัวลูกสาวไป
 ถ้าแม่ว่าใส่ตระกร้าแล้วล้างน้ำ
 นิงจะสู้รักษาสักห้าปี
 ลูกหายกลายเป็นคนบ้า
 เจ้าเสียรู้เพลิงงพลาดล้าลง

สำรวจว่าไปกระไรหา
 จึงพุกจากตองของไป
 ยิ่งจะมีพุกจาข้าไปได้
 จะมีผลอย่างไรก็ไม่
 ที่ชอกข้าจะหายก็ควรที่
 มีไซ้พรหมจารีจะคั้นคง
 หาวว่าเขาวางยาเสน่ห์ที่หลง
 ตัวเองແหละงววยงยุงเหยิงนักร

แต่เขาเด็กกษัตริย์ให้
นางจะต้องเส่นที่เล่ห์หลอกรัก
แล้วจึงตรัสว่าเขี้ยวร้ายใหญ่ซ้ำ
ให้รีบเข้ามาสู่พระโรงคัล

๑ ครานั้นชนพิเรนทร์บังคมบาท
ก็กลานคล้อยดอชโยในทันที
ครั้นถึงบ้านพญาราชวังสัน
บอกว่าพระผ่านเฝ้าเจ้าชิวา

๑ ครานั้นจึงโฉมเจ้าชิวา
ลงจากเรือนตามขุนคำรวไป
ชรอยเราจะมีควมฉิบ
เป็นแน่แล้วคงเป็นท่านบิดา

จนหมกสิ้นสงสัยแจ่มประจักษ์
หรือสุมักเต็มใจได้เห็นกัน
ไปตามทิวโหมฉายบัวผัน
กฤษชักถามมันในขัณฑ์ ๗

รับพระราชโองการใส่เกศ
แล้วรีบไปพลันตามมรรคา
ขึ้นไปหามวลจันทร์รูปสง่า
มีโองการให้หาจรีบไป ๗

ให้กระหวั่นพรันจิตทนายไม่
อรไทยพลางรำลึกตรรกตรา
เจ้าชิวาจึงได้ตรัสให้หา
เข้าไปเฝ้าฯ หากภวายทูลฟ้อง ๗

(ส่งตำนานครวญ.)

(ท่อน ๑) ๑ แม้พระองค์ทรงรัชตรีสประภา
เป็นคำชาติพรากรเราเสียจากห้อง

(ท่อน ๒) อันชิวาคนไซร์ไม่ขอครอง
อยู่ให้ห่มองหม่นใจไม่เป็นการ

(ท่อน ๑) ภาวะไวทนขอพ่อเราช่างทำได้
ช่างไม่มีแก่ใจในกสงสาร

(ท่อน ๒) ให้กำเนิดแล้วฉันทอมกล่อมนานาน
จรมาฉลาญเหมือนหมกตาคล้ายกัน ฯ

(ขับ.)

๑ ความนี้พระองค์พงศกษัตริย์
เห็นนางขวเข้าไปยังคมคัล
เฮยอขวผนมงควัก
พ่อเขาหาว่ามึงถูกวางยา
ควมึงถูกเสน่หใเล่หยวน
จึงหนีจากเคหาหยคาไซร์

กำลังตรัสราชกิจกับวังสัน
พระทรงธรรมมีราชขัญญา
มึงนทาว่านเป็นหนักหนา
จึงหวังว่าตามพญาวังสันไป
หรือวังสันมันชวนมึงไฉน
มึงจงให้การไปให้สิ้นความ ฯ

๑ ความนี้ขวผนผู้ทรามเซย
อันขุนททราชานูสงคราม
เต็มยิกากัยพญานนวิกไคร์
ผูกฉงการรบทัพจับขเเคย

ทูลเฉลยซึ่งคำคำรัสตาม
มิได้ทำหายหยามอย่างไฉนเลย
จึงเชยเชยญักันไปอย่างเย็ดเฉย
ความที่เสน่เคยกระทำมา

(ส่งลำเขนง.)

(ท่อน ๑) ๑ ภาระหม่อมฉันจงเกิดความนิยม

07/08/2566

นกดชมชอขความแก่ลวักลำ

- (ท่อน ๒) ทิวทองศรีวชิรมหารา
ไม่เห็นว่ามีใครคู่เคียง
- (ท่อน ๑) เส้นหินหึ่งวังสนั่นไซร์
ไซร์แต่ด้อยค่าน้ำเสียง
- (ท่อน ๒) ไพเราะยิ่งกว่าจำเรียง
ทั้งแลเห็นเป็นเขียงยอดชาย ฯ

(ขับ.)

๑ ความนพระองค์ผู้ทรงราชย์
กูไต่ฟังคำมิ่งอธิบาย
อินชายชาติทหารชาญสุนาม
นางพิงการณหาญกล้านานิยม
นั้นแน่พระศรีอัครราช
ใจสมัตร์รักชายชาญศักดา
กุกัลย์ระสมักยกให้
เจ้าวังสนั่นควรกันกับขรามเซย

จึงคำวสิตรัสตอบนาง โหมฉาย
ก็ค้อยคสายถึงขาในชาวมณ
ย่อมควรค่นงรามจึงงามสม
ก็ควรใครไม่ชมนภิรมยา
ถ้าอ้างว่านางนาฏเป็นลูกข้า
กูจะไม่ว่าไม่กต้วเฉลย
กูดยากไต่ทหารเช่นลูกเขย
เจ้าเอ๋ยเชอูกูเกิดควาน ฯ

๑ ความนพระศรีอุทิศพลาน
คชಾಯไต่เยอของยาทอติ
แม่พระองค์ประสงคชงชีวิต
๐๕08/256๕
แควว่าเรอชบทรชานไซร์

จึงทูลพระผู้ผ่านบรศรี
จงรักภักคเป็นพันไป
ก็ระปลิตปลดปลงถวายไค
เจ็บใจสคพันพรพระนา ฯ

เลยหมอบก้มหน้าแล้วนั่งอยู่
เคียดใจเจ็บใจทั้งไฟร่าน

๑ ครานั้นพระยานครวิชย
คำรัสแก่วังสันฤทธิรอน
เจ้าจรัญยกกระบวนทัพ
ปราบเสด็จแล้วเจ้าจงเลยพัก
จงหาปลัดออกไปค้ำย
มีผู้ใดประสงค์จึงว่ามา

๑ ครานั้นพญาราชวงศ์
อินผู้ทศพรเป็นปลัดกอง
ขอประทานนายขวัญมหาเด็ก
ข้ามาทไถ่อยู่ปลัดมีคำรูน

๑ ครานั้นสมเด็จพระวิกรม
ตรัสว่าคนทีขอไปครั้ง
ฝ่ายว่านายขวัญนั้นเองไซ้
จงไต่เป็นกำลังแก่มุลนาย
แล้วจึงมอบพระแสงฝักสุวรรณ
ให้ถืออาญาสิทธิ์ไว้

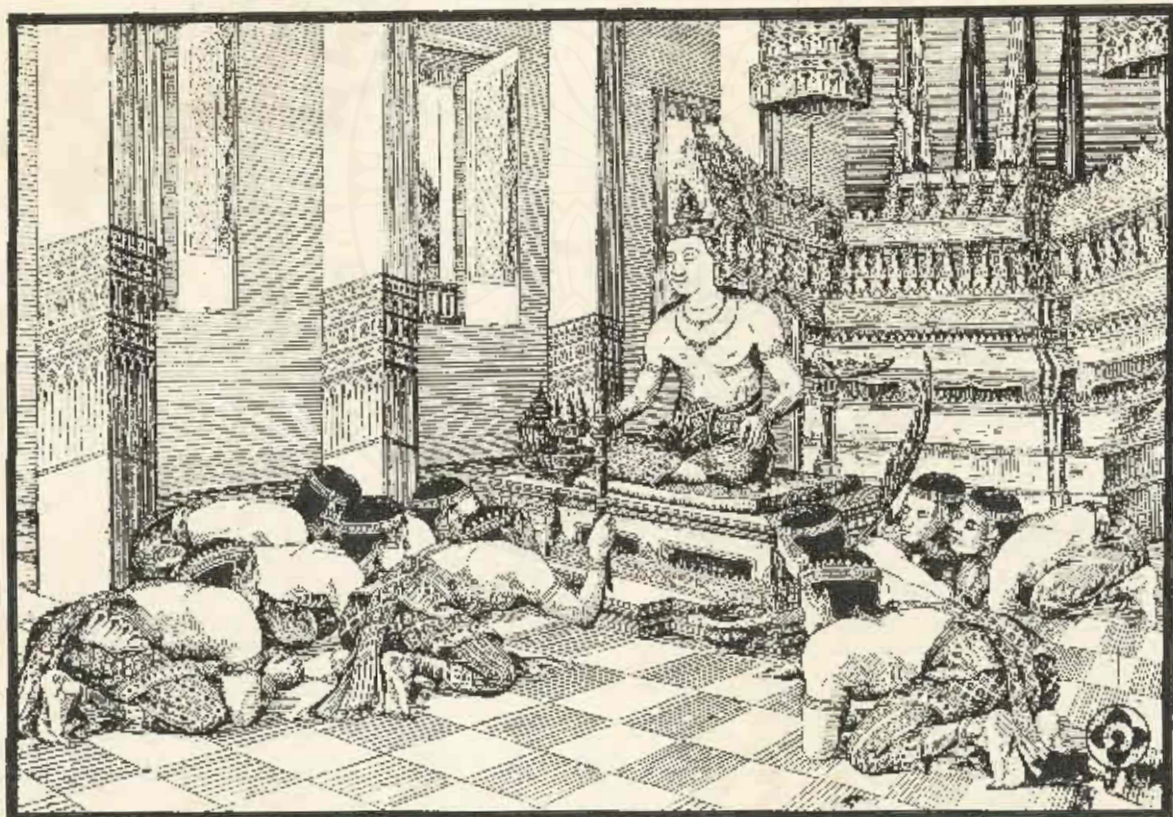
07/08/2566

มันไล่ ไม่อยากทชชนทหาร
แต่มีกล้ากล่าวคำนพระภูธร ๗

โล่งททยสันเรื่องจงทรงศรี
คัสกรขล่าถล้าหาญนั้ก
ไปเขี้ยวชัยรกรานประหารหัก
อยู่พิทักษ์ทวปมสะกา
เพื่อช่วยปกครองของรักษา
ข้าจะสั่งให้ไปคังใจปอง ๗

อภิวันทแล้วกรายทูลผลของ
สนองพระเกษพระคุณ
ถึงแม่กูเป็นเด็กฟงแวงกรุ่น
ไต่เคยคู้บุรี ใจใช้ไต่ก็ ๗

สัหราชบรมกษัตริย์ศรี
กูเห็นดีเพราะถูกซึ่งใจนาย
กูให้เป็นชนไกรพลพ่าย
สัมฤทธิ์สัมมุ่งหมายทุกเมื่อไป
ให้พญาวงศ์แม่ทัพใหญ่
แล้วทรงชัยประสาทพรพิพิธิ ๗

07/08/2566

แล้วจึงมอบพระแสงศัสตราวุธ ให้พญาวังสันแม่ทัพใหญ่

(สังคายนา)

- (ท่อน ๑) ๑ คักคิ^๒ป^๒ระม^๒ล^๒พ^๒น^๒เพิ่ม^๒เฉลิม^๒คักคิ^๒
 สิทธิ^๒เหมือน^๒ราม^๒ป^๒ราม^๒ย^๒ก^๒ษ^๒ผู้^๒คักคิ^๒ค^๒สิ^๒ทธิ^๒
- (ท่อน ๒) ฤทธ^๒ธ^๒ริ^๒แรง^๒ร้าย^๒จง^๒พ่าย^๒ฤทธิ^๒
 ชัย^๒ชีวิต^๒ท^๒ก^๒ที่^๒จ^๒ม^๒ชัย^๒
- (ท่อน ๓) ป^๒ร^๒าย^๒อ^๒ริ^๒น^๒สิ้น^๒เท^๒ิม^๒แต่^๒เริ่ม^๒ป^๒ร^๒าย^๒
 ไ^๒ด้^๒ให้^๒ร^๒าย^๒แรง^๒ลา^๒น^๒อ^๒่า^๒หา^๒ญ^๒ไ^๒ด้^๒
- (ท่อน ๔) ไ^๒ด้^๒ถึง^๒ไ^๒น^๒ไฟ^๒ร^๒ี^๒พิ^๒น^๒าศ^๒ไป^๒
 ทั^๒ว^๒โล^๒ก^๒ช^๒ม^๒ช^๒อ^๒ไ^๒ท^๒ย^๒ให้^๒ทั^๒ว^๒เท^๒อ^๒ญ^๒ ฯ

(ข.บ.)

๑ แล้วทรงรัชชัตริสน์แก่นางบัวผัน	อินตัวเจ้าแจ่มจันทร์นำสรวเสริญ
เจ้าจงรักสามัคคีเหลือเกิน	มิควรต้องให้เห็นท่าสามัคคี
เจ้าวังสันทองให้หล่อนไปทวย	จะไ ^๒ ด้ ^๒ ช่วย ^๒ ประ ^๒ โล ^๒ ม ^๒ ฤ ^๒ ทธิ ^๒ ศรี ^๒
เมื่อผู้ชายนิรทุกข์และสุขมี	ราชการระคึกว่าเปลี่ยวใจ
ขอบัวผันกัลยาอย่ามีโรค	นิรโคกเสริมสุขทุกซึกษนิย
เพื่อไ ^๒ ด้ ^๒ อยู่ ^๒ คู่ ^๒ ครอง ^๒ ปร ^๒ อง ^๒ คอง ^๒ ใจ ^๒	ย ^๒ ิต ^๒ ย ^๒ น ^๒ ป ^๒ ร ^๒ าศ ^๒ จาก ^๒ ภ ^๒ ิ ^๒ ย ^๒ มา ^๒ แล้ว ^๒ พ ^๒ าล ^๒
ครันเส็จประสาทพระพรไชรั	จึงพระจอมศรีวิชัยไพศาล
เสด็จจากพระโรงรัตนันธุ์ชวัลย์	เข้าสู่มณฑลยวสถานกาญจนนา ฯ

๑) กว่าระดังถูกขังตามตำรับ
 อึกกำขืนเลือกสรรที ๆ มา
 แม่ทัพสั่งให้คนขนสะเบียง
 อึกอวอจก็สรวกัหวาไป
 สั่งให้จกเรือใหญ่ไว้เสร์จสรรพ
 ให้หมื่นศรีสถิตการชาญฉกรรจ์
 เมื่อนั้นก่อนจะยกกระบวนพล
 เพื่อให้พระปริตประสิทธิพร
 ณคณันน์พญาราชาวงสัน
 พลิกผันคนขนจากนิทรา
 เสนาะเสียงสำเนียงไก่แก้ว
 ขำเล็งดู โคมนางที่ข้างกาย
 เสียงทเหว่าเจ้าเรียกในไพร่สาณต์
 สารีกาเสียงไว้ ในกรงทอง

โยชาติพันนัวยักก็คอยท่า
 จอดคอยอยู่ยังท่าชลาสัย
 ลงสู่เรือลำเลียงหาข่าวไม่
 สำรองไว้ทั้งมวถวันทุกอัน
 สำหรับส่วนตัวแม่ขัณ
 คุมกระบวนเรือนั้นแยกทางจร
 จึงมีการสวคมนครศรีโมสร
 แต่พหลพลนิกรและเสนา
 นอนเคียงคันทนวจันทรเสนา
 พอเวลาล่วงสามยามปลาย
 ขันแจ้วเสียงใส่นำใจหาย
 แสนเสียดายจะค้องพรากไปจากนั้ง
 รวาระเรียกเขาวมาลัยที่ในห้อย
 ก็เพรียกพร้องสำเนียงร้องเรียกนาง ฯ

(สังข์คำเทพรัญจน.)

(ท่อน ๑) ๑) เสียงเวโรหรือ ๆ ยิงชวนเศร้า

สังสารเจ้ารูปทองระทมของหมาง

(ท่อน ๒) แม้ไปด้วยจะโตช่วยกันชมทาง

แต่ซัดขวางด้วยกาวิตวานรอน

(ก่อน ๑) พิศุคพระนิคาผู้ยาจิต
พลางพิศพลางทอศฤทย์ถอน

(ก่อน ๒) จนแสงทองส่องทั่วพนัธัมพร
ทินกรแจ่มจ้าสว่างาม ฯ

(ขับ.)

๐ ค่อยกางกรตระกองกอกแก้ว
คันเถิกโลมยงนัมนงราม
เรามาได้ ชินชมสมสวาท
ในครั้งน้าไปไกลนวลจันทร์
แต่การศึกชกชกอดลต
แมกายนนเสียบชงท้วงที
อินทวนาทเป็นนกรย
จะชินชอลอนชนนิยม
แต่ตัวนัองนงรามทรามสวาท
พิได้จักกายนอนพร้อมโย

ผู้ล้นแล้วประเสวีชูลิตแหล่งสาม
ถึงยามจะต้องพรากไปจากกัน
เพียงกงมาสปลิมเปรมเกษมสันต์
เหมือนแสงทั้งมิ่งขวัญไม่โยคี
จะตอขรยกลางสมุทรจมนนย
ศักรชาอย่าขี้กล่มม
ถึงจะรบสังขารนาวาล่ม
เกียรติกอคมเกรอกแคว้นแดนไทย
จะพลอยเสียชีวาตม้หาควรไม่
เพื่อน้อง ไคยสานไปให้เสียข ฯ

๐ ครานั้นโฉมนางล้ำางศรี
เป็นทหารจะพระวงหลงเชย
สงข คึกกัไค้อยู่เคหา
เมอค์คตไพรีที่มากมวล

จึงวันทาสามีแล้วเฉลย
ละเลยราชกิจไม่ยังควร
เคียงคู่ภรรยาเฝ้าสงวน
จะมัวหวดท่วงเมื่อยยอมเสียการ

น้องรู้ยู่ชู้ตแล้วเช่นว่าน
ขอเชิญผัวไปปราบศัตรูพาล
เมื่อยกทัพสรรพเสวีเจ้าเรไร
ตมคติใช้ ไช้ไม่กวน

จึงควรที่เป็นเมียชนทหาร
ให้ชาวไทยไท้สำราญไปทั่วกัน
น้องจะไปลงเรือกำปั่น
ไต่พยกันที่เกาะมละกา ฯ

๑ ครานันชนพลรณชิต
พศเช่นนเบาใจของพยว
จะมีใจไปทัพรบศึก
บามคนงดึงนอึ้งผู้ทองใจ

มพิศกอกอกแก้วกนิษฐา
พนิศลายกิงชาสันห้วงโย
พลตลกสันเสียนศักรไค้
ระยั้งกล่าซึ่งชัยพวกไพร่ ฯ

(ส่งตำเตาทยอยใน.)

(๓ ชั้น)

(ท่อน ๑) ๑ ค่อยชะเขื่อนระเคลอนลงจากเคียง
กตบ์เหลี่ยวดหน้าเนียงผู้ โฉมศรี

(ท่อน ๒) แล้วโตมลขรยแกมสุมชาติ
เจ้ารองอยู่โดยคัพพัถาร

(๒ ชั้น)

(ท่อน ๑) ถึงทิวไปใจอยู่เป็นคู่ชู้
ขอฝากจิกทอดไว้ โกลัสมร

(ท่อน ๒) ทิวเหมือนซากที่พรวกจากใจ
พรวกยังอรก็ขอพรวกจากชีวิ

(ชั้นเดียว)

(ท่อน ๑) ว่าพลางทางลานางแจ่มจันทร์
รับขวัญกัลยาamarasī

(ท่อน ๒) ค่อย ๆ ย่างเยื้องจรลี
เข้าไปสู่ที่อาสน์น้ำ ฯ

(จบ.)

๑ ขำระสระสนานสำราญวัน
น่ายบรู้งชะโลมทาซำ
ได้กางเกงเข็งขักลายก้านแย่ง
เสื้อเข็มชายสีม่วงพรรณราย
ใส่สังวาลย์ประจำศรีสวัสดิ์
ประคคแพรหนามขนนาคาพิณ
แปรพักตร์ไปทางพระนิเวศน์
กุมดาพอาณาสีทออุทริธอน

ชุ่มชื่นสรรพางค์เยือกเย็นฉ่ำ
แย่งรำลอบไล่ทั่วทั้งกาย
นุ่งผ้ายกพันแดงกุฉีกฉาย
แล้วผูกเกราะลงลายเลขยันตร์
คาคเข็มขักเห็นขกฤษแขงขัน
ทรงประพลศเคืองสุวรรณอนันงามอน
บังคมพระภอรเรศร์อำรงศรี
กรายกรไปยังทศกทัพ ฯ

๑ งามมวลดกระบวนพลยุทธิ
ข้างดิของทิวปติวระยัย
คือนายกองน่านันไชว
หม่นเขยวชลาธารเป็นนาย
หม่นชาญชลธรมสง่า

ทั้งสาตราอาวุธพร้อมสรรพ
สู้รบแสงควันพรรณราย
คือท่านขุนไกรพลพ่าย
ควมคุมขักซ้ายพลกำลัง
กำกอบกขวาพร้อมสะพรั่ง

หมื่นปรีชาสมุทรทวยยัง
ฝ่ายกองทัพหลวงสถสง่า
ผู้คนพลแคว้นแน่นันท์

คุมพลกองทัพไปโรมวัน
นายคือพญาราชวงส์
จัดสรรพลำกับตามทัพชัย ฯ

(สังลักกรวโน.)

๑ ไท่ฤกษ์เล็กเหล่าพลยุทธ์
อุตุตกกักองกรุงใหญ่
สาคราอาวณเกรียงไกร
มุ่งจิตเอาชัยแก่ไพร่ ฯ

(ฉับ.)

๑ ครนดิงซึ่งทำชาติชัย
เสียงพวกพหลพลโยธี
ต่างคนเป็นห่วงของของตน
กลาสี่ว่าไม่มีทีเอาไป
ฝ่ายนายเรือเขากับกลาสี่
ร้อนถึงท่านขุนไกรไท้ รั้วเรือ
เมื่อใด ฟังทั้งสองฝ่ายแล้วไซ้
จึงพทจาเกลี่ยไกลให้ด้วยกัน
แล้วพทจาแดงแจ้ง โอวาท
ต้องร่วมใจรบใช้พระภูมิ

พลก่ลงเรือใหญ่กันธงมี
เถียงกับกลาสี่ออกวันไป
จะให้ชนให้ห่มตงได้
ทหารโกรธค่าให้ก็เกิดเคือง
นายโยธีช่วยพลจนเหตุของ
มาฟังซอซุ่นเคืองวิวาทกัน
ก็เข้าใจเหตุการณ่ทุกสิ่งสรรพ
คักสินโดยเป็นธรรมทุกอย่างดี
เราเป็นข้าหลวงนาถผู้ทรงศิริ
ทวยหน้าใจสามัคคีปรองกอกัน

107/48/2566

แม้พวกเราเฉาโรคโกรธกันเอง
เราควรปรองดองใจไว้ โรมรัน
ทหารมีน้ำที่คอบปรามปราย
ไทยเราอย่ามุ่งร้ายทำลายไทย

๑ ผายวงสันเสนามาชนพง

จึงยมพกลางทางเผยพจน

พ่อได้ฟังเจ้าไชวให้โอวาท

มิเสียทีที่พ่อได้ชื่อไป

ว่าพลางอย่างเยี่ยงลงเขตรา

นำชนจำเพาะพอเหมาะที่

ถมคักใช้ไยเด้อย

ท่านชนพลอกผ่าวรวไฟร้อน

เรอຍ ๆ สมหัดมาจากสง

ระววยกลืนยหงามาแต่ไกล

ยามค่ำข่าสนชยาเย็น

นวลเดือนเหมือนนวลวนิศา

คาราเหมือนอนตานางแลดัม

อินจนาว่ามาต่างเรือน

ไทนจะแก่งกลัวยให้ผดงชัน

รบไฟรัคิมันให้หมอดไป

ถ้ารายเหล่าศัตรูทั้งน้อยใหญ่

ควรรวมแรงแขนงไว้ ใช้รยว ๑

อยู่ข้างหลังชอบจิกเป็นนักหนา

เชอพุดจากถูกแก้วเจ้าขุนไกร

แหลมฉลาดสมควรเป็นผู้ใหญ่

เป็นปลัดทัพชัยในควาน

แล้วชักขงสัญญาให้เคลอนท

เคลอนทกระบวนนาวีสู่สาคร

เขตราแล่นเรอຍไม่สิ้นผ่น

เศว้าธรรสทั้นถอนใจ

เคลือบหลังจิตสันชวณมันไผ

ไม่ทอมเท่าอรไทยผู้ชยา

โสมเด่นแสงระยัยจยเวหา

ผดผ่งไสภายิ่งกว่าเด้อน

ไสนแจ่มไม่มีทไทนเหมือน

มาลชยเลอ้นทำนงลของนวล ๑

(ส่งคำเฝ้า ๓ ชั้น.)

(ท่อน ๑) ๑ เจ้าอยู่เคี้ยวเปลี้ยวอกฟกขนาด
 ศฤหาสน์ห้องชานและลานสวน

(ท่อน ๒) จะเจียบเหง่าเปล้ากิศศิครัญจวน
 ไครระจวนให้เจ้าชมภิรมยา ฯ

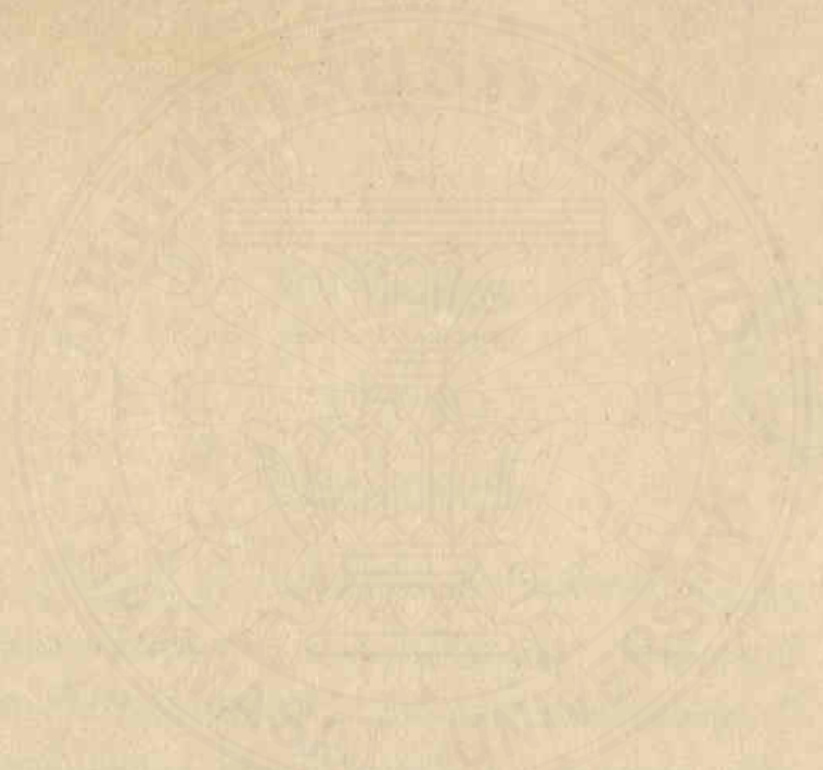
(สร้อย) ๑ หอมอะไรที่ในสวน
 หอมเย็นยิวชวนเกินผูกา
 หอมทวายต้นหอมกลั่นวนิดา
 หอมตกเวลาไม่วายเฉย ฯ

(ท่อน ๑) ๑ แสนเสี้ยคายหมายกธกเจ้ายอศรีภัก
 หมายพิศพิศศรัสมพิศกนิษฐา

(ท่อน ๒) หมายภิรมย์ชมเล่นเย็นขวัญตา
 ค้องจำพรากจากมาเหลืออาลัย

(สร้อย) ๑ หอมอะไรไม่หอมหวาน
 หอมไทรระปานอรไทย
 หอมชนิดที่หอมคึกคองใจ
 หอมสิ่งใด ๆ ไม่เทียมเฉย ฯ

๑ จบบทเสภาเรื่องพญาราชวงศ์. ๗๕

สามัคคีเสวก

ล้ามัคคีเสวาก

ตอนที่ ๑

กิจการแห่งพระนนท์

เครื่องแต่งโรง: ม่านพื้นสีฟ้ามีดาวเงินโรยอย่างคอกไม้ร่วง, ขอบ
บนและล่างเป็นลายเมฆ. ด้านหลังมีม่านสองไข, ซึ่งใช้ไขออกได้.
หลังม่านนี้เข้าไปมีม่านภายใน, ตรงกลางมีฉากพิมพ์คำลายคอกไม้
ร่วงทองมีเชิงชาย. หน้าฉากนั้นมีพระแท่น, รูปคล้ายพระแท่นมนังคศิลา,
มีราชอาสน์เขียวขยับขาวอยู่ชั้น ๓ และหนังสือวางอยู่ที่อีกชั้น ๓.

[เสภา.]

๑ ขอเศษเศลาของชุดพระบาท
ไค้ยกเกล้าเกษมสุขทุกโมงยาม
ข้า้พระบาทระชัยเสภาถวาย
ขอภูมิันทรบนบกอยุธยา
ซันกล่าววกลอนสนทรวัดล้อม
แม่ปลั่งพลาตจากเกินชวงวาท
๑ สิบนวประณมเทนอเกศา
เสริมศรีภักธาพิงกระดงใจ

บรมนาถนฤบดินทรบดินสยาม
ฝั่งพระรามจอมกีนสินภยา
หมายขำเรอรวรบาทให้หรรษา
ทรงเมตตากกรณาและขันตี
ข้อมบถพร่องทองจำไม้ไค้ที
ขอภูมิไปรตประทานชงอภย. ๑
นอขวันทาศรยรัตนวิมลชัย
เคารพในแก้วสามตามนิยม

ไหว้องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ผ่องใสบริสุทธิ์เอกอุคตม
 พระองค์คือศาสดาพาสักวโลก
 เหมือนสารถิชาญวิจิตรมาน
 ไหว้พระธรรมวินัยวิไลเลิศ
 เหมือนประทีปแสงประเทืองเรืองรำ
 แสงพระธรรมลัลลยซึ่งแสงสุริย์
 ผู้เที่ยงธรรมสารวิไม่มีแพ้
 ไหว้พระสงฆ์ทรงศีลวโรภาส
 กุศสาหะทรงจำธรรมวินัย
 ปฏิบัติล้วนดีไม่มีหย่อน
 ประพฤติไปนิตัวอย่างในทางงาม

๑) อนึ่งขอเคารพขนอบเกล้า
 ผู้สถิตวิมานสวรรค์ชั้นฟ้า
 ไหว้พระพิฆเนศวรผู้สถลึง
 เรื่องศักดิ์กาฬพิญาเวนไทย
 ไหว้พระพรเมศวรเทชชขาย
 ขโคเณอผู้คแรงราน
 ไหว้ ยี่นโตพิศยศะยง

สถิตเกล้าการุญเป่นปฐม
 เป่นบรมเวทีกัมภีรญาณ
 ซ้ำมพินซึ่ง โธษะสงสาร
 ให้ใจพาลกลับร้ายกลายเป็นดี
 แลสนประเสริฐศาศนามุนีศรี
 ส่องวิถินรชาติสามารถแล
 ซ้ำประมุขแสงสง่ากว่าแสงแข
 ฎว่าแม่พิชฌันไม่พริ้นภัย
 รัยพนาทศศาสดามาไว้ไว้
 เพื่อสอนให้รชาติฉลาดตาม
 อินทรีย์สังวรทวารสาม
 ทุกโมงยามเป่นที่ควรบูชา ฯ

ไหว้ทวยเทเวศร์ทุกทิศา
 อีกรักษาภุมประเทศทั่วถิ่นไทย
 พระทรงคังขจักร์คทาเป่นใหญ่
 ซิงชัยชำนะอสูรกำลังพาล
 พระผู้ผายผาหลวงพะลังหาญ
 สามเนตร์ป้องผลาญสิ่งจัญไร
 ด้พิศคเหมหงส์ผ่องใส

สี่พักตร์มล็ดมะแลไกล
 ไหว้ท้าวเทพเศวตเศษศก
 ไหว้ภุมเรศวาท้าวชาตรี
 ขอบอกองค์เทวาสง่าฤทธิ
 ช่วยพิทักษ์พระจักรพรรดิผู้ทรงธรรม
 อภิหารภักษ์ปวงพระประยูรญาติ
 สยามราชอาณาจักรประชาชาติ

๑๐ ข้าพระพุทธเจ้าเหล่าโชนพลวง
 ขอเดชะพระมหากษัตริย์
 บัณฑิตพระบรมราชโอรส
 แม่ปลั่งพลาตชาติทางละคอน
 กระจ่าเค็มแรมเรืองพระนันท
 แลสังขงกิจการนานา
 หนงเป็นพาหุระพระศรีเนตร
 เจริญร่อนไปไม้มณี
 ครันเกล็ดปลิงไกลลาชชาสน์เทพศรี
 เป็นมหาเสวกไต่ส้มจินต์
 ทั้งสถชัยบุญญาภิสามารถ
 วินิจฉัยอธิกรณ์ไม่หืออนยัง

คุ้มเกรงสรรพภัยในโลกลี้
 ผู้พิทักษ์ถนอมมนุษย์ในทิศ
 มหาเทพระสยามเทวัน
 จงตั้งไมตรีจิตเกษมสันต์
 ทอดนวันให้ทรงสุขสราญ
 ให้นิราศพันภัยทุกสถาน
 ให้คงศานคิสุขทุกเวลา ฯ

ปวงจงรักภวณาดนาตา
 แก่เหล่าข้าผู้ว่าถวยกร
 ทมายข้าเวชพิศตร์เฝ้าเศร
 ขอภรรโปรคอกภัยไว้สักครา
 ผู้เสด็จพระอิศวรนาตา
 อันเขมน้ำที่ประจำพระนันท
 แลสนวิเศษสตกกระซิบทั้งซิบซ
 เร็วประหนึ่งสถกณิขำนานูชน
 กักสยเพศได้พลันทันฉวี
 ปฏิบัติเทวินทร์ในกิจวัง
 เชี่ยวฉลาดาเชิงศกวิธสัง
 นำจิตคงมั่นคงทรงธรรมา

อภิเษก^๕เชษฐา^๕ชา^๕ณ^๕อำ^๕นำ^๕ณ^๕การ^๕ค^๕ณ^๕ร^๕ย^๕
 ผู้^๕สูง^๕ศักดิ์^๕ม^๕ก^๕ด^๕อ^๕ม^๕น^๕อ^๕ม^๕ว^๕น^๕ท^๕า
 ยาม^๕อิ^๕ศ^๕ว^๕ร^๕ป^๕ระ^๕ศ^๕า^๕ส^๕น^๕ร^๕า^๕ช^๕ก^๕ิ^๕
 เม^๕อ^๕ท^๕ร^๕ง^๕ใ^๕ห^๕ะ^๕ไ^๕ก^๕ไ^๕ป^๕่^๕ด^๕ว^๕ย^๕ท^๕น^๕ท^๕ี่
 ยาม^๕เส^๕ร^๕ี^๕ร^๕า^๕ช^๕ก^๕ิ^๕ย^๕พิ^๕ค^๕ร^๕ว^๕าง
 พ^๕ร^๕ร^๕ณ^๕ท^๕ี่^๕เต็ม^๕จ^๕ิ^๕ค^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ช^๕ว^๕ย^๕ง^๕า^๕น
 ก^๕ิ^๕จ^๕ของ^๕เจ้า^๕ส^๕่ว^๕น^๕เ^๕า^๕เป^๕น^๕ก^๕ิ^๕จ^๕ท^๕ว^๕
 เป^๕น^๕เส^๕ว^๕ท^๕ส^๕น^๕ช^๕ช^๕ค^๕ท^๕ัง^๕ม^๕ว^๕ล^๕
 ใน^๕ระ^๕บ^๕ำ^๕ส^๕ำ^๕แ^๕ด^๕ง^๕ช^๕ง^๕ก^๕ิ^๕จ^๕การ^๕
 ผู้^๕ป^๕ระ^๕ส^๕ง^๕ค^๕ำ^๕น^๕ง^๕เป^๕น^๕เส^๕ว^๕ก^๕ท^๕ี่

ส^๕ำ^๕ร^๕ะ^๕จ^๕ร^๕พ^๕ท^๕ัง^๕ม^๕ว^๕ล^๕ค^๕ว^๕ร^๕ท^๕ก^๕ท^๕ำ
 ผู้^๕น^๕อ^๕ย^๕มา^๕ป^๕ร^๕ว^๕ไ^๕ด^๕ย^๕ผ^๕ก^๕ไ^๕ม^๕ค^๕ว^๕
 น^๕น^๕ท^๕ี่^๕ส^๕ถ^๕ิ^๕ค^๕พ^๕ง^๕ค^๕ว^๕ม^๕อ^๕ย^๕ค^๕า^๕ม^๕ท^๕ี่
 ย^๕ใ^๕ห^๕ี^๕ม^๕ิ^๕ย^๕ก^๕พ^๕ร^๕อ^๕ง^๕ท^๕ำ^๕น^๕อ^๕ง^๕การ^๕
 ป^๕ระ^๕ส^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ท^๕าง^๕อ^๕น^๕อ^๕ก^๕ุ^๕ย^๕ใ^๕ห^๕ผู้^๕ช^๕ค^๕ำ^๕น^๕ท^๕ี่
 เ^๕า^๕ส^๕ำ^๕ร^๕า^๕ณ^๕ท^๕เ^๕ว^๕า^๕ค^๕ว^๕ร^๕
 ม^๕ใ^๕ห^๕ี^๕ม^๕ิ^๕ว^๕เ^๕ก^๕ย^๕ง^๕ก^๕ัน^๕ย^๕ัน^๕เป^๕น^๕ส^๕่ว^๕น^๕
 จ^๕ึง^๕จ^๕ะ^๕ค^๕ว^๕ร^๕น^๕บ^๕ไ^๕่^๕เป^๕น^๕ค^๕ณ^๕ท^๕ี่
 เ^๕า^๕เป^๕น^๕ช^๕ว^๕า^๕น^๕แ^๕ย^๕อ^๕ย^๕าง^๕ท^๕าง^๕ว^๕ัด^๕
 ค^๕ว^๕ร^๕ค^๕เ^๕ย^๕ย^๕ง^๕น^๕น^๕ท^๕ท^๕พ^๕ง^๕ย^๕อ^๕ง^๕ ๖

(ระบ^๕ำ.)

เช^๕ค^๕ม^๕ง.

พระอิศ^๕ว^๕ร^๕ก^๕ษ^๕ิ^๕พระ^๕อ^๕มา^๕ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕ร^๕ณ^๕ท^๕ี่ (โค^๕ศ^๕ภ^๕ร^๕า^๕ช^๕)
 อ^๕อ^๕ก^๕, ร^๕ำ^๕ว^๕น ๑ ร^๕อ^๕บ, แ^๕ล^๕ว^๕ห^๕ุ^๕ย^๕ค^๕ก^๕ล^๕าง^๕ว^๕ร^๕ง. พระอิ^๕ศ^๕ว^๕ร^๕
 ก^๕ษ^๕ิ^๕พระ^๕อ^๕มา^๕เส^๕ค^๕์^๕จ^๕ล^๕ง^๕ข^๕าก^๕พระ^๕ร^๕ณ^๕ท^๕ี่; พระ^๕ร^๕ณ^๕ท^๕ี่^๕กล^๕าย^๕ร^๕ุ^๕ย^๕
 ข^๕าก^๕โค^๕เป^๕น^๕ม^๕น^๕ข^๕แ^๕ต^๕่^๕ห^๕ั^๕ว^๕ค^๕ง^๕เป^๕น^๕ห^๕ั^๕ว^๕โค^๕, ถ^๕ือ^๕ไ^๕ม่^๕ใ^๕ห^๕ำ^๕ค^๕ำ^๕น^๕ห^๕น^๕ง^๕
 ก^๕ร^๕ม^๕ว^๕ัง, อ^๕อ^๕ก^๕มา^๕น^๕ัง^๕ถ^๕ว^๕าย^๕ม^๕ัง^๕ค^๕ม. พระอิ^๕ศ^๕ว^๕ร^๕ใ^๕ช^๕ั^๕ย^๕ท^๕ว^๕ำ
 จ^๕ะ^๕เส^๕ค^๕์^๕จ^๕เ^๕้า^๕ไ^๕น^๕ใ^๕ห^๕ำ^๕น^๕ก^๕อ^๕น, ใ^๕ห^๕ี^๕ไ^๕่^๕ร^๕ี^๕ย^๕ม^๕การ^๕ไ^๕ว^๕, แ^๕ล^๕ว^๕จ^๕
 เ^๕า^๕เส^๕ค^๕์^๕จ^๕อ^๕อ^๕ก^๕ใ^๕ห^๕ี^๕เท^๕ว^๕ค^๕า^๕เส^๕้า. พระ^๕ร^๕ณ^๕ท^๕ี่^๕ถ^๕ว^๕าย^๕ม^๕ัง^๕ค^๕ม^๕ร^๕ี^๕
 เท^๕ว^๕โ^๕ง^๕การ.

พระอิศวรกับพระอุมาทรงพระนพท

07/08/2566

เสมอเดร.

พระธิดาวรภัยพระอรุณเจ้าโอง; พระนันทิทาย
เจ้าโอง.

โคมเวียน.

เทพบุตรกับนางฟ้าพากันพ่นออกมา, ก็ททาย
ปลาไสยกับคนธรรพและวิทยาธร ซึ่งพ่นออกมา
อีกทาง ๓. ยักษ์กาลเนมิออกมาเห็นนางฟ้าก็ชอยใจ
และไล่เที่ยว.

เชก.

นางฟ้าหนี, เทพบุตรกับนางยักษ์, และคนธรรพ
กับวิทยาธรช่วยกันห้ามปรามยักษ์, แต่ยักษ์ไม่ฟัง,
วิ่งไล่ฉุนอยู่.

วิสามลา.

พระนันทิออก, เห็นยักษ์ทำยุ่งก็โกรธ, สั่งพวก
ภูตที่เป็นเทพเสวกจับยักษ์ได้แล้วมัดไว้.

เพลงฉิ่ง.

พระนันทิชำระความ. เทพบุตรกับนางฟ้าเป็นโจทก์
กล่าวโทษกาลเนมิ; คนธรรพและวิทยาธรเช่นพยาน.
พระนันทิพิจารณาไต่ความสมข้างโจทก์, จึงให้พวก
เทพเสวกลงอาญาตัดกาลเนมิแล้วขับไป.

กลอน.

พระอินทร์ (ถิววิษระ) ออกร้อมด้วยจักุโลกบาล,
คือพระเพลิง (ถิวทอก), พระวรรณ (ถิวธนู), พระยม
(ถิวไม้ยมะทีล), และพระภูเวร (ถิวคทา),

พระนนท์คือนริบเทวราชทั้ง ๕ ด้วยความเคารพ. จัดโลก
บาลนี้, แต่พระอินทร์วิภาคนคို့ไปพอสสมควรแล้วจึง
นี้.

พระเชษฐ.

พระนนท์ถวายบังคมและรำคองนำม่าน ๒ ไข.

วิวิธ.

พระนนท์เขาคังช, ไขม่าน, พระอิศวรกับพระอุมา
ประภักข์อยู่ด้วยกันบนพระแท่น.

สวฤการกลอง.

โศวคาและผู้อยู่อื่น ๆ ถวายบังคมพร้อมกัน.

ศรยจิกรรวพ.

พระอิศวรใช้บทศรีสปรวาไสยพระอินทร์ และเทวคา
พอสสมควร.

พระทอง.

เทพยครักยนางฟ้าจรระบำ.

สั้นวล.

พระอิศวรกับพระอุมาราคู่. พระนนท์คืดโพน,
เมื่อรำบแล้วพระอิศวรกับพระอุมากลับบนพระแท่น

มหาชัย.

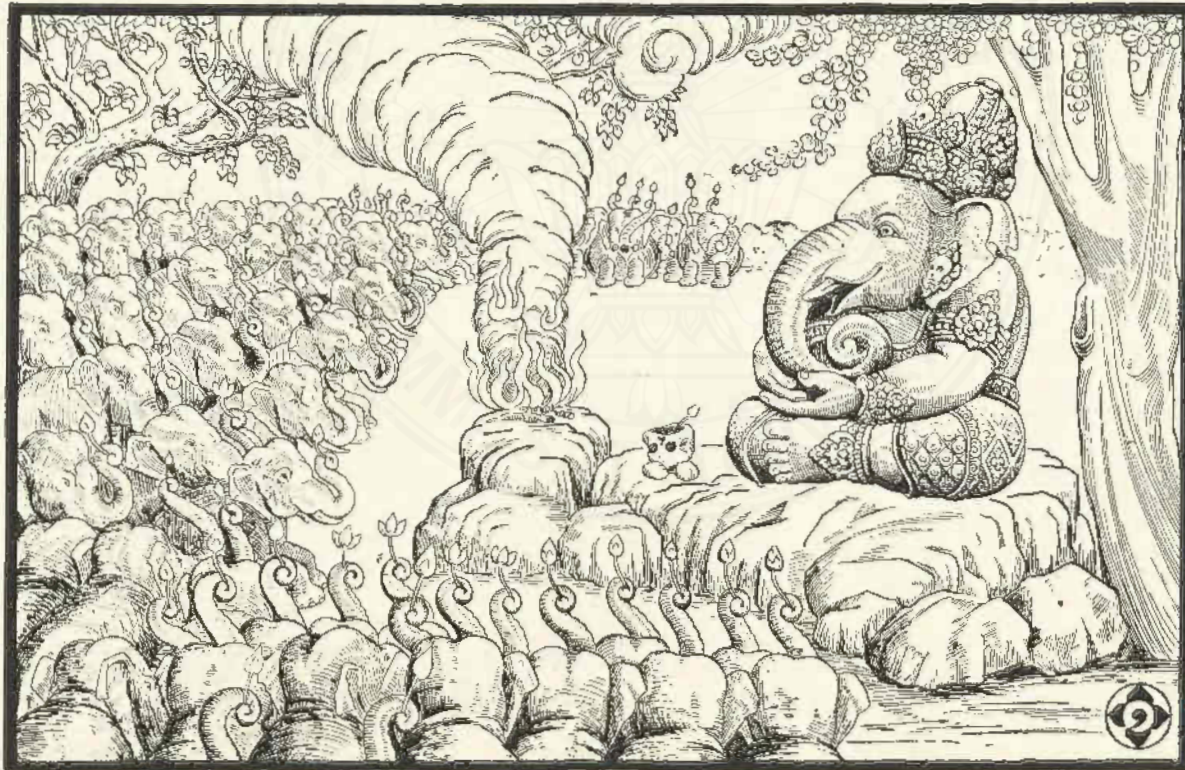
พระอิศวรขรยพระแก้เทวคา, เทวคาถวายบังคมรับ
พระพร.

จวิฬ.

พระนนท์เขาคังช. เทวคาถวายบังคม. บัดม่านนำ
พระแท่นพระอิศวร.

จบตอนที่ ๓.

07/08/2566

กรณิมิต

ตอนที่ ๒๓

กรณิรมิต

เครื่องแต่งโรง : ม่านและหลังพนักำ, เขียนลายมาควยทอง,
เขียนลายรดน้ำ. นำม่านด้านหลังมีแท่นศิลา, มีกองไฟอยู่ตรงหน้าแท่น;
ไฟในชั้นคั่นคองให้มีเปลววิ้งๆ, แต่ในตอนหลังๆ มีแค่แสงก็พอ.

(เสภา.)

๑ จะกล่าวกล่อมยกทกลอนสุนทรคำ	แดลวงเรื่องระฆ่าตชนที่สอง
จะขยายเป็นระเบียบเทียบทำนอง	ให้ถูกต้งเคียงแยบเยิบโบราณ
แดลวงเรื่องพระคเณศวิเศษศักดิ์	ลูกพระจอมไตรจักร์มหาศาล
เรื่องอิทธิฤทธิ์ไกรวิชัยชาญ	ชำนาญชำนาญเจนจิตวิทยา
เคียบเรอเป็นเคียบกรวีลีแดงชาด	แสนประหลาดน่าตเป็นนักหนา
แต่เขาวัวยเรือไซริ์ไคเสียงา	เพราะแกล้วกล้าสามีกักพระยิตรงค์
ทวยรามปรคูมาไกลาศ	จะเฝ้าพระยิตูราชคังประสงค์
จะเข้าไปในวิมานบรรยงก	พระคชพิภคตรึงคองเข้าห้ามปราม
จึงไคเกิดไกรรชงตงวิวาท	ต่างตนต่างอาจไม่เกรงขาม
พระคณาธิบดีเสี้ยทพิราทมณ	ปรคูรามขว้างขวานไปรานรอน

(ระเบียบ.)

ระเบียบงาน

เข้ค่ม่านนำเวท^๕เห็นพระคณศ^๕นั่งชิตสมาธิช้อยบนแพ่น

ตีลา, ขวกรรณอยู่ครู่^๕ แล้วลงจากแพ่น.

คึกพาทย.

พระคณศ^๕แผลงอุท^๕. มีราชสีห์, เสือ, หมี, และ
สัตว์ร้ายต่าง ๆ จึงออกมา, แลคกงวิริยาสาการคั่นตกใจ,
แล้ววิ่งเข้าโรง.

กรรมนิมิต.

พระคณศ^๕รำคัลลชคท่า, แล้วยักข^๕ไปนั่งแพ่น.

ข้างประสารงาน.

ข้าง ๘ หมู่, ถัดออกขั้วมอสะคอก, ออกเข่นคู้ ๆ ตาม
ลำคัย, แลระเมือออกมแล้วเข้าไ้ถววยขังคิมพระคณศ^๕
แล้วแลระนั่งอยู่เป่นระเข้ยย. ข้าง ๘ คูน^๕คิช :-

คู้ ^๕ ที่ ๑ ประจำทศิมรพา	{	พลายโอราวัค	สีเมณ
		พงอกระมุ	สีหมอก
คู้ ^๕ ที่ ๒ ประจำทศิชาคณย	{	พลายมณทวริก	สีขัวขาว
		พงกขลา	สีเหลของป่นเจียว
คู้ ^๕ ที่ ๓ ประจำทศัททกษณ	{	พลายวามน	สีแดงเดือค
		พงขังคะลา	สีเหลของแก
คู้ ^๕ ที่ ๔ ประจำทศัทท	{	พลายกมท	สีชมพู
		พงอนประมา	สีแดงอ้อน
คู้ ^๕ ที่ ๕ ประจำทศปรคิม	{	พลายอัญชัน	สีคอกอัญชัน
		พงอัญชันวค	สีน้ำเงินอ้อน

คู่ที่ ๖ ประจำทิศพายัพ	{	พลาขยฆประตันค	สี่ตมากสุก
		พงศุภทินค	สี่ชาว
คู่ที่ ๗ ประจำทิศอุดร	{	พลาขยฆพระโภม	สี่ตน้ำแพรง
		พงศตามระกรรณ	สี่ทองแดง
คู่ที่ ๘ ประจำทิศอีสาน	{	พลาขยฆประคักะ	สี่ยวโรย
		พงศอญชนา	สี่เขียวแก่

พญาเคียว.

ข้างจักระบ่าว่าคอกยัว.

เสมอมาร.

ยักษกาลเนมิออก.

เชิต.

กาลเนมิ ไถยข้าง.

วิ.

พระคเณศนงบหนาศิน, เห็นยักษวังแกข้างถักโกธร,

ลงจากแท่นไปรย.

เชิตนธก.

พระคเณศกษยักษวังบณิน; พระคเณศนงระยษยักษไค.

เคียวและรวักลอง.

พระคเณศชยักษวังเข้าโรง.

กระสันนิยาค.

พระคเณศว่า, แลวกลับไปนั่งแท่น.

เทาร.

ท้าวโลกยาลทั้ง ๘ ทิศออกโดยดำคัยที่ละกระบวน

ดังต่อไปนี้:-

๑. เทวศานหน้าสี่ต่าง ๆ, นำพระอินทร์, ถิววิษระ, โลกยาลทิศบูรพา.

- ๒. ภูตกายและหน้าสี่แสดก, นำพระเพลิง, ถือหอก,
โลกบาลทิศอาคนธะย์.
- ๓. มีค่างหน้าสี่ค่าง, นำพระขม, ถือไม้ข่มมะทนต์,
โลกบาลทิศทักษิณ.
- ๔. ภูตกายและหน้าสี่ค่าง, นำนางนิรุคู้, ถือคาพ,
โลกบาลทิศทวิ.
- ๕. นาค, นำพระวรรณ, ถือศร, โลกบาลทิศปรักจิม.
- ๖. เทวดาหน้าขาว, นำพระพาย, ถือพระขรรค์,
โลกบาลทิศพายัพ.
- ๗. ยักษ์, นำพระกุ่ม, ถือคทา, โลกบาลทิศอุดร.
- ๘. ผีหน้าหิวกระโหลก, นำพระอู่คาน, ถือควี่ตุล,
โลกบาลทิศอีสาน.

กระบวนเคี้ยวผ่านโรงไปแล้ว, ทั่วโลกบาลออกมา
ใหม่, และเจ้าไปนั่งไหว้พระคณศ.

นางนาค.

พระคณศมอข้างประจำทิศให้แก่โลกบาล.

เซ็ก.

โลกบาลนำข้างไปองค์ละคู่.

วิสามล.

พระคณศร้ายมนตร์. มีพระยาข้างเผือกออกมา
ข้าง ๓ หมอขม่าถือเซ็กขยาตออกมาอีกข้าง ๓ ถวาย
บังคมพระคณศ. พระคณศใช้บทสั่งให้ขยข้างเผือก.

เชิดฉาน.

หมอลำทามช้างเผือก, และในที่สุดคลั่งไถ้.

กราวรำ.พลแสนนามนุชออกมาตั้งกระบวนเตรียมแก้พระยา
ช้างเผือก.สภาการกลอง.

ทั้งหมกดวดยังคมพระคณิศ.

กลอง โยน.เกิดกระบวนแก้พระยาช้างเผือกผ่านโรง, แล้วเลย
เทีรหายเข้าโรง.จบตอนที่ ๒.

07/08/2566

วิเศษกรรม

ตอนที่ ๓

วิศวะกรรมา.

เครื่องแต่งโรง: ฉากหลังเขียนเป็นรูปปราสาทแยกทรงสี่เหลี่ยม
ข้างหน้าออกมามีม่านม้วน, พื้นสีขาวลายเทพประนม, กลางมีคู้หา, มี
ม่านอีกคู้หาไขเย็บใต้. หลังคหามีลย์แลสำหรับยังไม่ให้เห็นฉากหลังใน
ขณะเมื่อไขม่านคหา. หลังทำเป็นม่านพันแดงลายเขายี่ฉกทอง, มี
เชิงชายเขี้ยวกับแดงลายทอง. มีเคียงเล็ก ๆ ตั้งเบื้องข้าง ๓ มีให้
ยังช่องคหา. นอกจากนี้ให้พื้นเวทีว่างอยู่มาก ๆ สำหรับขะม้า.

(เสภา.)

๑	ระกล้าวยทพนาเสภาแดง	ท้อลำแดงบทุกลอนตอนทีสาม
	กล่าวถึงเทพศิษฐ์ศรีเรืองราม	อันมีนามว่าวิศวะกรรมา
	ตามคำรับไสยศาสตร์ประกาศไว้	ว่าในหมู่เทพไททุกทีศา
	ผู้ชำนาญหัตถะกรรมศิลป์	สัจจะหาเทียมพระวิศวะกรรม
	เฮอร์ฉลาดชำนาญในการช่าง	ถวนทุกอย่างเข็เพื่อเพอชยต์มรก
	บำรุงแดนดินด้วยศิลปกรรม	ให้แลล้าล้วนอร่ามและงามอน
	สอนช่างเขียนให้เพียรเขียนวาดสี	แยกระหนกนาริศวิสมร
	อีกกระษิษะสง่างอน	แบบสุนทรวิศวะการสมานรงค์
	เริ่มผูกลายลวดเล็กประเสริฐก่อน	อรชรกานักกิ่งยั้งประสงค์

สลับสีเพียบเพี้ยนเบญจรงค์
 หนึ่งชั้นแป้นรูปเทวดาทิ
 ทั้งรูปคนรูปสัตว์นานา
 อีกลวดประการชาลุลลลล
 ก่อกำแพงกำแพงรอบกรุงไกร
 สว่างคัลลคราอาวรุทก้าแห่ง
 ทวยทหารไท้ ดอเควของมือคิ
 หนึ่งเควของประทับสลัษุแก้ว
 ช่างประคิษฐคิประจงทงตระการ

จักประจงเปนภาพพิไลคา
 คุประหนึ่งนิรมิตวิเลขา
 ประหนึ่งว่ามีชีวิตพิศเพลินใจ
 ปลุกปราสาทเคหะฐานทั้งน้อยใหญ่
 ทำประยทุธิขิงชัยแห่งไฟรี
 เพื่อใช้แย้งยุทอากาศสมรศรี
 ก็สามารถราวอิธราน
 ระวังแววแก้วทองสองสมาน
 เควของสำราญนัยนาน่าพึงใจ ฯ

๑๐. อันชาติใดไว้ค้ำคานคิสุขสงบ
 ฌชาตินั้นนรรชนไม่สนใจ
 แต่ชาติใดรุ่งเรืองเมือของสงบ
 ย่อมจำนงคิลาสาสง่างาม
 อันชาติใดไว้ช่างช้านาญคิสิขย์
 ไคร ๆ เห็นไม่เป็นที่จำเวิญตา
 คิลาประกรรมนำใจให้สร้างโคก
 จำเวิญตาพาใจให้สับาย
 แม้ผู้ใดไม่นยชมสิ่งงาม

ค้องมีวรบรรณรอนหา่อนไม่
 ในกิจคิลาปะวิไลระวาทงาม
 ว่างการรบขริพลอันล้นหลาม
 เพืออร่วมเรื่อระยัยปะคิขปะระคา
 เหมือนนารินไว้โดมบรรโดมสง่า
 เขาจะพากันเขยให้อัยอาย
 ช่วยขันเทาทุกข์ในโลกให้เหือคหาย
 อีกร่างกายก็ระพลอยสุขสวาญ
 เมือถึงยามเควอิธราน่าสงสาร

07/08/2566

เพราะชา^๕ค^๕เค^๕ร^๕อง^๕ระ^๕ง^๕บ^๕ค^๕ย^๕ว^๕า^๕ค^๕า^๕ญ^๕
 เพราะการ^๕ช^๕า^๕ง^๕น^๕ำ^๕ค^๕ัญ^๕อ^๕น^๕วิ^๕เศ^๕ษ^๕
 ึ่ง^๕ยก^๕ย^๕อ^๕ง^๕ศ^๕ิล^๕ป^๕ระ^๕ก^๕ร^๕ม^๕น^๕ท^๕ว^๕ไ^๕ย^๕
 ใ^๕ค^๕ร^๕ก^๕ุ^๕ณ^๕ผู้^๕ช^๕ำ^๕น^๕า^๕ญ^๕ใ^๕น^๕การ^๕ช^๕า^๕ง^๕
 เ^๕ห^๕ม^๕ิ^๕อ^๕น^๕ค^๕น^๕ข^๕า^๕ค^๕น^๕ใ^๕พร^๕ไ^๕ม่^๕ร^๕ู^๕ง^๕เ^๕ว^๕ร^๕อง^๕
 แ^๕ถ^๕ก^๕ว^๕ุ^๕ง^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ศ^๕ี^๕ว^๕ิ^๕ไ^๕ท^๕น^๕เ^๕พ^๕อ^๕น^๕ข^๕ำ^๕น^๕
 ท^๕ัง^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ข^๕น^๕ช^๕ำ^๕ง^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕เ^๕ห^๕ย^๕ว^๕ิ^๕ช^๕า^๕
 ท^๕ัง^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ร^๕ู^๕ปะ^๕พ^๕ร^๕ร^๕ณ^๕สุ^๕ว^๕ร^๕ณ^๕ภ^๕ิ^๕ช^๕
 อ^๕ี^๕ก^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ถ^๕ม^๕ส^๕ถ^๕าย^๕ล^๕ั^๕ก^๕ษ^๕ณ^๕ะ^๕จ^๕ำ^๕ล^๕อ^๕ง^๕
 ค^๕ว^๕ร^๕ไ^๕ท^๕ย^๕เ^๕ว^๕า^๕ช^๕ว^๕่^๕ย^๕ำ^๕ร^๕ู^๕ง^๕ว^๕ิ^๕ช^๕า^๕ช^๕ำ^๕ง^๕
 ช^๕ว^๕่^๕ย^๕ำ^๕ร^๕ู^๕ง^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ใ^๕ห^๕ี^๕ถ^๕า^๕ว^๕ร^๕
 อ^๕น^๕ข^๕อ^๕ง^๕ช^๕า^๕ค^๕ี^๕ใ^๕พร^๕ี^๕ช^๕ำ^๕ง^๕จ^๕ิต^๕ส^๕ว^๕ร^๕
 เ^๕ว^๕า^๕ค^๕อ^๕ง^๕ช^๕อ^๕ห^๕ล^๕าก^๕ ๕ ๕ และ^๕ม^๕าก^๕ม^๕า^๕ย^๕
 เ^๕ม^๕้^๕พ^๕ว^๕ก^๕เ^๕ว^๕า^๕ช^๕า^๕ว^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ค^๕ัง^๕ใจ^๕ช^๕ว^๕่^๕ย^๕
 ช^๕ำ^๕ง^๕ค^๕ง^๕ใ^๕เ^๕ห^๕ม^๕ิ^๕อ^๕น^๕ก^๕ุ^๕ณ^๕ก^๕ุ^๕ณ^๕ใ^๕น^๕เ^๕ว^๕ร^๕
 เ^๕ว^๕า^๕ช^๕ว^๕่^๕ย^๕ำ^๕ร^๕ู^๕ง^๕เ^๕ห^๕ม^๕ิ^๕อ^๕น^๕อ^๕ย^๕ง^๕ช^๕ว^๕่^๕ย^๕ำ^๕น^๕เ^๕ม^๕เ^๕ว^๕
 ส^๕ม^๕เ^๕น^๕เ^๕ม^๕เ^๕ว^๕ง^๕ใ^๕ห^๕ม^๕ิ^๕อ^๕น^๕ใ^๕ท^๕อ^๕ม^๕ไ^๕ท^๕พ^๕า^๕ร^๕

โ^๕ธ^๕ส^๕ถ^๕ใ^๕ค^๕ระ^๕ส^๕ม^๕า^๕น^๕ช^๕ัง^๕ท^๕ว^๕ง^๕ใจ^๕
 ท^๕ุ^๕ก^๕ป^๕ระ^๕เท^๕ศ^๕น^๕า^๕น^๕า^๕ท^๕ัง^๕น^๕ั^๕อ^๕ย^๕ใ^๕ห^๕ม^๕
 ศ^๕ี^๕ว^๕ิ^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ล^๕า^๕ค^๕ค^๕เ^๕น^๕ศ^๕ว^๕เ^๕ม^๕เ^๕ว^๕
 ค^๕ว^๕า^๕ม^๕ค^๕ิ^๕ข^๕ว^๕าง^๕เ^๕ล^๕เ^๕ไ^๕ม่^๕เ^๕ำ^๕เ^๕ว^๕ร^๕อง^๕
 จ^๕ะ^๕พ^๕ุ^๕ก^๕ท^๕ว^๕่^๕ย^๕น^๕ก^๕เ^๕ป^๕ล^๕ิ^๕อ^๕ง^๕ช^๕ัง^๕ว^๕า^๕ว^๕
 ึ่ง^๕ม^๕ิ^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ช^๕ำ^๕น^๕า^๕ญ^๕ใ^๕ล^๕เ^๕ช^๕า^๕
 อ^๕ี^๕ก^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ส^๕ถ^๕า^๕ป^๕น^๕า^๕ก^๕ุ^๕ณ^๕ใ^๕น^๕เ^๕ว^๕ร^๕
 ช^๕ำ^๕ง^๕ป^๕ระ^๕ภ^๕ิ^๕ษ^๕ฐ^๕ร^๕ั^๕ช^๕ท^๕า^๕ส^๕ง^๕ำ^๕เ^๕ว^๕ร^๕
 อ^๕ี^๕ก^๕ช^๕ำ^๕ง^๕อ^๕ง^๕เ^๕ว^๕ร^๕ั^๕น^๕ะ^๕ป^๕ระ^๕ก^๕ร^๕
 เ^๕ค^๕ร^๕อง^๕ล^๕ำ^๕อ^๕าง^๕แ^๕ย^๕ข^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ส^๕เ^๕ม^๕เ^๕ว^๕ร^๕
 อ^๕ย^๕ำ^๕ใ^๕ห^๕ี^๕ห^๕ย^๕่^๕อ^๕น^๕ก^๕ว^๕ำ^๕เ^๕ว^๕า^๕เ^๕ว^๕า^๕จ^๕ะ^๕ธ^๕า^๕ย^๕
 เ^๕น^๕เ^๕ห^๕ล^๕า^๕ย^๕อ^๕ย^๕าง^๕ต^๕าง^๕พ^๕ร^๕ร^๕ณ^๕เ^๕ำ^๕มา^๕ช^๕า^๕ย^๕
 ค^๕อ^๕ง^๕ใ^๕ช^๕ี^๕ท^๕ร^๕พ^๕ิ^๕ษ^๕ุ^๕ร^๕ุ^๕ย^๕เ^๕น^๕ก^๕ำ^๕ย^๕ก^๕อ^๕ง^๕
 เ^๕อ^๕อ^๕ำ^๕น^๕ว^๕ย^๕ช^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ท^๕ย^๕ใ^๕ห^๕ี^๕ท^๕ำ^๕อ^๕ง^๕
 และ^๕ท^๕ำ^๕อ^๕ง^๕ง^๕า^๕ม^๕ ๕ ๕ ใ^๕น^๕ท^๕า^๕ม^๕ก^๕า^๕ล^๕
 ใ^๕ห^๕ี^๕ป^๕ระ^๕เท^๕อ^๕ง^๕เท^๕ศ^๕ไ^๕ท^๕ย^๕อ^๕น^๕ใ^๕พ^๕เ^๕ศ^๕า^๕ล^๕
 พ^๕อ^๕ไ^๕ม่^๕ธ^๕า^๕ย^๕เ^๕พ^๕อ^๕น^๕ข^๕ำ^๕ง^๕จ^๕ะ^๕ก^๕ิ ๕

(ระบำ.)

- วา. พระวิศ्वกรรม, ถอดขวาน, ออก.
- บาทสฤณี. พระวิศ्वกรรมรำ.
- รว. ไชย์ม่านคูหา.
- ตระนิมิต. พระวิศ्वกรรมรำน่าคูหา. ถึงรวทำยตระนางวิจิตร
เลขาออกมาจากคูหา, ม่านคูหาขึ้น, นางไหว้พระ
วิศ्वกรรม.
- เชือกดึง. พระวิศ्वกรรมสั่งนางวิจิตรเลขาให้ว้ากรูปร่าง. นางไหว้
รับแล้วรำเชือกดึงพอสมควร, แล้วหันไปทางคูหา.
ไชย์ม่านคูหา, เห็นเป็นพื้นขาวเปล้าๆ. นางวิจิตรเลขา
รำทำท่าว้ากรูปร่างซึ่งเป็นแบบกรูปร่างเขียน ๔ รูป, คือ
(๑) กระหนก, (๒) นาวี, (๓) กระบี่, (๔) คชระ.
เข็นแล้วพระวิศ्वกรรมชมเชยและให้พวงมาลัยเป็น
รางวัลแก่นาง.
- รว. ยึดม่านคูหา, นางวิจิตรโผล่หายเข้าโรง, และ
พระรูปเคารพเทพบุตรออกมาบังคมพระวิศ्वกรรม.
- สร้อยสน. พระวิศ्वกรรมสั่งพระรูปเคารพให้ยืนรูป. พระรูป
เคารพไหว้รับแล้วรำทำยืนรูป, ไชย์ม่านคูหาเห็นภาพยนตร์
๓ ภาพเป็นลำดับ, แล้วยึดม่านขึ้นระหว่างเปลี่ยนภาพ,

- (๕) โกมิน—เครื่องแต่งแก้ตัว, หัวเป็นพลอยโกมิน.
 (๖) นิล—เครื่องนำเงินแก้ตัว, หัวเป็นพลอยนิล.
 (๗) มุกดา—เครื่องชาวแก้ตัว, หัวเป็นไข่มุก.
 (๘) เพทาย—เครื่องสมทุลวัน, หัวเป็นพลอยเพทาย.
 (๙) ไพฑูริย์—เครื่องสี่ไพฑูริย์, ตั้งวาลย์ขาว, หัวเป็น
 พลอยไพฑูริย์.

เมื่อออกพร้อมแล้ว พลายนพเก้าจึบระย้ารำโคม,
 แล้วมีคนแต่งเครื่องทองตัว ๘ คนออก, รั้วท่าผสม
 กับพลายนพเก้า.

รว.

นพรัตนและทองหยาบเข้าโรง.

จบตอนที่ ๓.

07/08/2566

สามัคคีเสวก

ตอนที่ ๔

สามัคคีเสวก

เครื่องแต่งโรง: ม่านทอง ๒ ไร่. หลังม่านนี้มีฉากพื้นคำล้น,
นำฉากตั้งพระวิษณุของพาน ๒ ชั้น, มีพระมตามงกุฏเหนือวิษณุ. พาน
ตั้งบนฐานเขียง, มีฉัตร ๗ ชั้นตั้งทั้ง ๒ ข้าง. นำฐานเขียงตั้งมาหุ้ม
เครื่องบูชา.

(เสภา.)

๑ จะกล่าวคำรำกลอนสุนทรชัย	เสนอสัตย์สุพรรณยบทส
แถลงการสमानสามัคคี	ในหมู่ราชเสวีผู้สามัคคี
ชนสวี่แย่งบั้นกันทั้งปวง	เป็นกระทรวงทะของการแจ้งประจักษ์
เพื่อประทอขมิถุประจำพระสำนัก	ให้สัมคคี์ทรงแต่งตั้งนนิม
แต่ถึงแยกหลายแผนกแยกในกิจ	ในดวงจิตสามัคคีเป็นปฐม
ถอเขาความภักดีพิโรดม	ในบรมยุวรัตนชิตติยา
การสำแดงภักดีมีหลายอย่าง	ด้วยท่วงที่ท่าทางเฉพาะหน้า
หรือพูดโง่ โง่ไปในวาท	เขาข้อมว่าเช่นนภักดีดวง
ความภักดีควรที่ระนนิม	คือภักดีในจิตคิดเป็นท่วง
ประสงค์สรรพระกิจไซ้ให้ลุล่วง	ภักดีที่ในดวงมโนใน
อันสิ่งใดรับอาสาทำกระทำ	ข้อมจกจำมิให้หลงให้ลุ่มไต้

ไม่ควรเลือกพรรคมากที่ซึ่ง
ควรปรองคองในหมู่ราชเสวี

๑ อนึ่งควรรู้พระนิมิตท่าน
เพราะเหตุใดควรพิจารณาให้แน่เจิว
ประการหนึ่งคยเพอนเซอชนชักชวน
แม้กินเหล้าเมามาयरุ่นวายไป
สถานหนึ่งชื่อชองก่อวิวาท
สถานหนึ่งเคลสมจตุทฐิสฺวรา
ธรรมคาคนร้ายหมายไซ้เวา
ก็คองจับมอมสุราพาใจง
อาจจะชวนเล่นพนันและจับต้อ
ทวีพยววงโรยวิระโมยโดยหมดอาย
อนงฤทษแห่งสุราพาสินคละง
ใครอยากรู้กิจการงานข้างใน
สิ่งทีได้รู้เห็นเป็นความลับ
ถูกเพอนฝูงจรงมุกเหมอนลูกน้อย
อีกการเที่ยวเกยวสตรทชาติชั่ว
เหตุฉนนภูมิ้งหมั้นเคอน
เพราะพระองค์วิประสังคจะชองกัน

สามัคคีเป็นกำลังพระสังคี
ให้สัมพันธ์ร่วมพระเจ้าเราองค์เดียว ฯ

พระภูบาลไม่โปรดคนมักเที่ยว
ว่าโทษแห่งการเที่ยวมีฉินโค
ให้สำมะเลเทเมาเข้าร้ายใหญ่
อาจมีภัยหลายอย่างต่าง ๆ มา
ก็สามารถเสื่อมเสียเป็นหนักหนา
อาจจะพายขบเสียดคนลง
เป็นเครื่องมือของเขาตามประสงค์
แล้วก็คงลวงล่อพอไต่กาย
ทวีพยไม่พอยับยิบเลยฉิบหาย
เป็นฉีร้ายเพราะหลงละเลิงใจ
คนที่จองจับผิดสมคิตได้
ก็เล่าให้ โดยเฉลอสติลอย
ก็อาจกลบักล่าวกระจ่ายขยายพล้อย
บัญญัติชยเพราะสุราพาพนเพอน
เครื่องพาคัวเป็นโรคโสโครกเขอน
พระองค์เหมอนนิกาลัยปราณี
มิให้ข้าพระบาทนั้นเสียราคี

แม้ว่ามักทบคายกาล
 มีหน้าข้าเสียบเวลารักษาช่วย
 มีแต่พากันว่าส่าแก่ใจ
 ถึงตงรัดคึดสันของพระเศษพระคุณ
 กว่าจะหายปกระคิสิหลายวัน
 เสียบเวลาเพราะหาโรคได้คน
 สันกเพียงคู้เคียวเท่านั้นชั

๑๐ หนึ่งชนโดยมากอยากพระเจ้า
 แม้ผู้ใดมิได้รู้พระอิธิยา
 ผู้ประพฤดีไม่ถูกพระประสงค์
 อื่นว่าผู้พระภยาดไปรคปรานใช้
 เพราะฉนั้นขามเจ้าข่าวมินาย
 เหมอินชายเจ้าขายนายขายประจรร
 ชันเสวทในราชสำนัก
 แม้ประพฤดีตามใจตัวทำชั่วช้า
 กาวโรค ๆ อย่าไต่กล้า่วเปนส่วนตัว
 มีหน้าข้าเขาจะว่าพระภุม
 จะเลยเหมาเอาว่าข้าสนธิ
 นำระไปรคการเช่นนั้นเปนมันคง

ข้อมเสียบครีเสียบขวัญเพราะจัญไร
 ไครระช่วยเวทนาก้หาไม่
 ก็ชยากเทียวทำไม่ช่างหัวมัน
 โรคพารณมันคักความขยัน
 ว่างไม่ทันพวกเพื่อนทศ ๆ
 เพราะชยากเทียวชุกชนไม่พอที่
 ค้องทนทุกข์ทเวศทิวหลายเวลา

ถึงพระเจ้าอยู่หัวยากนักหนา
 ก็ค้องเฟ่งเล็งคู้ข้าผู้รับใช้
 พระก็คองทรงพระโกรธแตรขบไล่
 ตงจะถูกพระเหตุทขยงไปรคปราน
 ทำชั่วช้าน่าชายแก่เพื่อนบ้าน
 เหมอินวานคนทิวไปให้นินทา
 ก็ยงควรรวังทนกับขันยงกว่า
 ชนกับข้อมจะนินทาเล่าดูดี
 ประพฤดีชั่วพลชยเพื่อนเสียบราคี
 ชยได้ยงคนไม่ตีโกธัพระของค
 คงจะคึดประพฤดีตามพระประสงค์
 ข้าพระของคจึงไต่กล้าช่อใจ

07/08/2566

เหตุอันไม่มีความจริง
 ถึงแม้ชอบสนทนาลักยานโต
 หมันระวังกิริยาและราชา
 มิให้มิชอบชั่งและหมองมิ
 ควรทั้งใจไว้อธิให้ฤๅชา
 เป็นคนคักควรก็เป็นบริหาร
 ทุกคำเข้าเฝ้ารำลึกถึงพระคุณ
 กตัญญูฝังใจไม่วายวัน
 หมันสำแดงกตเวทิตาคุณ
 ถึงลำยากเท่าใดไม่ทอดทิ้ง
 หมันเตือนจิตของตัวอย่ามิหลง
 ภักดีแน่วณพระองค์ทรงไผท

ควรระหัดความเก้เถลไถล
 ควรหัดใจและเส็งี่ยมเจียมตัว
 รักษาพระเกียรติยศพระเจ้าอยู่หัว
 มาพันพิฆาตของสุทรวงำคาญ
 ว่าควรทรงพระเมตตาทุกสถาน
 ข้าเฝ้าของขมมาลย์พระทรงธรรม
 ซึ่งทรงพระกรุณาเป็นมหันต์
 และทั่วถิ่นจงรักภักดีจริง
 แก่พระผู้กรุณาเป็นยอดยิ่ง
 เป็นไทยจริงแล้วจงรักพระจอมไทย
 อย่างวางงให้ผู้อื่นเขาหลอกได้
 ขอรบใช้ทั้งธรรมเนียมวันคร ๗

(ระเบียบ)

ปฐม.

ราชเสวกแต่งเต็มยศเค็รผ่านเช่นคู้ ๆ ทั้งต่อขึ้นไป

๑. พราหมณ์เข้าคั้งขี.
๒. พราหมณ์ไปรบข้าวคอก.
๓. ทหารรักษาวัง.
๔. ตำรวจหลวงรักษาพระองค์.

๕. กรมวัง.
๖. กรมข้างคัน (แต่งนุ่งผ้าเกี้ยวเกไล ฯลฯ)
๗. กรมราชยาม.
๘. กรมอภิรมย์.
๙. กรมกลองชนะ.
๑๐. กรมแพทย์.
๑๑. กรมพระนิตินิศาตร์
๑๒. กรมศิลปะการ.
๑๓. กรมอิรวมการ.
๑๔. กรมมหาดเล็ก
๑๕. ^๕นักเขียนมหาดเล็กหลวง
๑๖. { ^๕โขนหลวง (พระยานครอง)
- { โขนหลวง (นาง)
๑๗. { ^๕โขนหลวง (ยักษ์)
- { ^๕โขนหลวง (วานร)
๑๘. กรมพระอิศวรราช.
๑๙. กรมวถยนคร.
๒๐. กรมราชเลขาธิการ.
๒๑. กรมพระคลังข้างท.
๒๒. ^๕เสียบยามาหลวง.

- ๒๓. เสือขายนใหญ่หลวง.
- ๒๔. เสือขานพรานหลวง.
- ๒๕. นกเวียนเสียวาหลวง.
- ๒๖. เสือขารายหลวง.
- ๒๗. เสือขาข้างหลวง.
- ๒๘. ราชนาวิเสียวา.

เมื่อเคี้ยวกระบวนผ่านโรงไปหมดแล้ว, ออกมาจัด
แถวทักกลางเวที, แทรกช่องไว้สำหรับให้เห็นม้าหมึ
บ้านหลัง.

ข้อแก้.

ไข่ม่าน, ราชเสวกถวายยังคัมพระวัชระ, แล้ว
พร้อมกันร้องเพลงแสดงความจงรักภักดีดังต่อไปนี้ :-

ลำฝรั่งรำเท่า.

๑ ข้าเจ้าเหล่าราชเสว

ล้วนภักดีของค้พระทรงศร

มงกุฎเกล้าเจ้าจอมนรากร

สโมสรรกรุงสยามข้านเือง

พระเมตตาปราณีเป็นทีเกิด

จึงขรรเจ็ดเกษรทักของพิ้องกระเคือง

จนระขอบนขยนั้นมพระยอมเมือง

บรรพบุเลงสรรเสริญพระบารมี ฯ

คำต๊ะสม.

๑ ข้าพระบาทเกล้าราชเสวก
 ขอพระเศษยั้งยั้งชั่งเกด
 เพอสนองรวงเบองบาทอติ
 ยี้ได้มีหนายแหงนสกกอกใจ
 ซดถววยร่างกายแแต่เดอชคเนอ
 สดะเพอราชกิจทงนอยใหญ่
 ซออาสาบงกนัสดรรพวช
 ขอปรลยอกอกเบองบาทยคต ฯ
สรวเสวณพระบารม. ทงหมคยนครงแแต่รวงเซวพณพาทย.

๑ จบระบ้ำสามัคคีเสวก ฯ

